

TIP TERİMLERİ

2017-2018

5.6.7.8. ÜNİTE ÖZETLERİ
ÇIKMIŞ SORULAR
ÜNİTE SORULARI

Serdar YAĞCI

ÜNİTE-5

Sinir Sistemi, Endokrin Sistem ve Duyu Organları Terimleri

Sinir sistemi ve endokrin sistem; vücut içerisinde kurdukları ağ sayesinde bütün organların bir arada uyum içerisinde çalışmasını sağlayan, vücudun iç ortamından ve çevreden gelen uyarılara karşı uygun cevaplar oluşturan ve böylece vücudun homeostasisı verilen iç ortam dengesini koruyan en karmaşık sistemlerdir.

Sinaptik bağlantılarda iletişimi sağlayan kimyasal maddeler de *nörotransmitter* olarak adlandırılır.

Sinir sistemi; merkezi sinir sistemi (MSS) ve periferik sinir sistemi (PSS) olmak üzere başlıca iki kısımda incelenir. Bunlardan MSS, vücudun merkezinde yer alan beyin ve omurilikten oluşurken; PSS, vücudun diğer bölgelerinde yaygın olarak bulunan kranial, spinal ve otonom sinirlerden oluşmaktadır.

Merkezi Sinir Sistemi

MSS'ni oluşturan yapılardan beyin (cerebrum) ve beyincik (cerebellum), *cranium* adı verilen kafatası kemiklerinin içerisinde muhafaza edilirken, omurilik (medulla spinalis), omurların üst üste dizilerek oluşturduğu kemikle çevrili bir kanal içerisinde asılı vaziyette bulunmaktadır.

Dopamin eksikliğinde Parkinson hastalığı, fazlalığında ise şizofreni görülür.

ÖN BEYİN (pro-s-encephalon)	Cerebral hemispheres	İskelet kaslarının hareketini kontrol eden motor merkezler ile genel ve özel duyu merkezlerini içerir.
	Diencephalon: Thalamus Hypothalamus Epithalamus Subthalamus	Ara beyin adı verilen diencephalon, vücuttan ve korteks'ten karşılıklı olarak gelen bilgilerin ilgili yerlere yönlendirilmesinde görev alır. Hypothalamus, nöronal ve endokrin mekanizmalar aracılığıyla visseral fonksiyonları kontrol eder. Melatonin hormonunu salgılayan epifiz bezi, epithalamus'da bulunur. Subthalamus, motor aktiviteyi ayarlar.
	Limbik sistem:Hippocampus, Amygdala, Forniks	Duygu durum ve motivasyonla ilgili alandır. İlgüdüsel davranışlar, korku, heyecan, temel zihinsel işlevler ve hafızadan sorumludur.
ORTA BEYİN (mes-encephalon)	Tectum Tegmentum	Görme ve işitmenin refleks merkezleri ile inen ve çıkan yollara ait lifleri içerir.
	Substantia nigra	Dopamin salgılayan merkezleri içerir.
ARKA BEYİN (rhomb-encephalon)	Cerebellum	Kaba ve ince motor hareketlerden, hızlı kas aktivitelerinden ve dengeden sorumludur.
	Pons	Köprü adı verilen bu bölüm MSS'nin parçalarını birbirine bağlar. İşitme ve denge siniri ile yüz kaslarının motor ve duyu sinirlerinin çıkış merkezlerini içerir.
	Bulbus (Medulla Oblongata)	Solunum ve dolaşım merkezlerini içerir. Ayrıca yutma, çiğneme, öksürme, hıçkırma, kusma gibi refleksleri kontrol eden merkezler de buradadır.

Periferik Sinir Sistemi

Otonom sinir sistemi ise irade dışı olan fonksiyonlarla ilgilidir. Otonom sinir sisteminin birbirinin tam tersi olan, "sempatik" ve "parasempatik" sistem olarak adlandırılan iki bölümü vardır. Sempatik sistem, acil durum karşısında vücudun oluşturduğu ani değişiklikleri düzenlerken; parasempatik sistem, istirahat durumundaki ve başlıca sindirimle ilgili fonksiyonları düzenler.

SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARININ TANISI İLE İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Anxietas (anksiyete):	Aşırı kaygı, iç sıkıntısı
Bell's paralizisi:	Birdenbire ortaya çıkan tek taraflı, idiyopatik yüz felci
Cerebral angiography (serebral anjiyografi):	Opak bir madde enjekte ettikten sonra beyin damarlarının radyografisinin çekilmesi
Cervical disc hernia (servikal disk hernisi):	Boyun fıtığı
Computed tomography (CT) (bilgisayarlı tomografi):	X ışınlarıyla elde edilen bilgileri bilgisayarla tarayan radyolojik görüntüleme yöntemi
Demans:	(Bunama) Yapısal nöropatolojik değişiklikler nedeniyle oluşan ve kendisini yetenek kaybıyla belli eden, ilerleyici, düzelmesi olanaksız beyin fonksiyon bozukluğu
Depresyon:	(Ruhsal çöküntü) Özünü ve enerji azalması, yorgunluk ve umutsuzluk belirtilerinin yanı sıra kişinin benlik saygısının azalması ve suçluluk duygularının görüldüğü, ileri şekilde psikotik düşünce bozukluklarının ve intiharların tabloya eklendiği bir duygu durum bozukluğu
Disco-pathy (diskopati):	Omurlar arasında bulunan disklerle ilgili patolojik bozukluklar
Disco-graphy (diskografi):	Omurlar arasında bulunan disklerin görüntülenmesi
Elektro-konvulsif terapi (EKT) :	Özellikle ağır depresyonlarda olmak üzere psikiyatrik hastaların beyinlerinde elektrik deşarjı oluşturularak yapılan tedavi yöntemi
Echo-encephalo-graphy (ekoensefalografi):	Ultrason yöntemiyle beynin incelenmesi
Electro-encephal-o-graphy (EEG) (elektroensefalografi):	Beyin aktivitesiyle bağlantılı olarak oluşan elektrik potansiyeli değişikliklerinin grafik olarak yazdırılması
Elektro-myo-graphy (EMG) (elektromiyografi) :	Sinir iletiminin ölçümü. Doğrusal elektrik akımı kullanılarak, sinirlerin elektrik iletme fonksiyonları ve kasların da bu elektrik deşarjıyla ortaya çıkardıkları potansiyellerin ölçülmesi
Epidural hemoraji:	Kafatası kemiği ve duramater arasına olan kanama
Epilepsi (Sara):	Genellikle bilinç kaybı ile birlikte görülen konvülsyonlarla seyreden beyin fonksiyonunun kısa süreli kaybına yol açan, tekrarlayıcı bir hastalık
Fobik nevroz:	Anlamsızlığı, gereksizliği, mantıksızlığı, yersizliği hasta tarafından kabul edilen; ancak denetlenemeyen, engellenemeyen bir korku durumu
Glaskow koma skalası:	Kafa travması olan hastada nörolojik durumun belirlenmesinde kullanılan 3'den 15'e kadar olan puanlama sistemi. En ağır hasta 3 puan, en iyi hasta 15 puan
Histeri:	Genellikle benliği olgunlaşmamış olanlarda, çatışmalardan kaynaklanan, bastırılmış, denetlenmiş, engellenmiş, ertelenmiş duygu ve düşüncelerin bedensel ya da ruhsal belirtilerle açığa çıktığı bir nevroz durumu
Hypo-kondriaz-ıs (hipokondriazis):	Kişinin sürekli bir biçimde sağlığı hakkında aşırı kaygılanması, kendinde gerçekte olmayan hastalıklar görmesi ile belirgin bir psikonevroz, hastalık hastalığı
Hiper-tansif ensefal-o-pati:	Şiddetli hipertansiyonlu hastalarda kendini baş ağrısı, konfüzyon veya stupor ve konvülsyonla belli eden akut veya subakut durum
Insomnia:	Uykusuzluk
Intra-cerebr-al hemoraji:	Beyin dokusu içine kanama
Kompresyon fraktürü:	Omurlara yük binmesiyle oluşan kırık
Konversiyon:	Kişinin iç dünyasındaki bir çatışmayı simgesel bir biçimde dışa vurmasına yol açan, bedeninde ortaya çıkan duygusal veya hareketli işlevlerinde bozulmadır
Mani:	Aşırı neşelenme, hareketlerde ve enerjide artış, gerçeği değerlendirme yetisinde bozulma gibi belirtilerle seyreden depresyonun karşıtı bir duygu durumu bozukluğudur

DUYU ORGANLARI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Duyu organlarımız ve başlıca görevleri şu şekildedir:

- Organum visus: Görmemizi sağlar.
- Organum vestibulocochleare: İşitme ve denge ile ilgili duyuları almamızı sağlar.
- Organum tactus: Isı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar.
- Organum olfactus: Koku almamızı sağlar.
- Organum gustus: Tat almamızı sağlar.

ORGANUM VISUS (GÖRME ORGANI)

I. Dış Tabaka (Tunica Fibrosa)

- **Cornea:** Göz küresinin göz kapakları ve dış ortam ile temas hâlinde olan bölümüdür
- **Sclera:** Sıkı bağ dokudan yapılmış olan ve göz küresini koruyan, sert, beyaz renkli bir tabakadır. Aynı zamanda göz kaslarının tutunma bölgesidir.

II. Orta Tabaka (Tunica Vasculosa)

- **Iris:** Gözün renkli tabakasını oluşturur. Ortasındaki açıklığa “pupilla” (gözbebeği)denir. Göz bebeği ışınların göze kontrollü olarak girmesini sağlar.
- **Corpus ciliare:** Gözün vasküler tabakasının kalınlaştığı, choroid ile iris arasında kalan bölümüdür.
- **Choroidea:** Retina ile sclera arasında yer alan gözün damarsal tabakasıdır.

III. İç Tabaka (Tunica Interna)

Gözün en içteki sinir tabakasıdır.

- **Retina:** Gözün iç yüzeyini kaplar ve optik sinir aracılığıyla beyine bağlıdır.

ORGANUM VESTIBULOCOCHLEARE (İSİTME VE DENGİ ORGANI)

Kulak (auris), yalnız işitme değil, aynı zamanda vücudun dengesinin korunmasında da çok önemli işlevler üstlenen bir organdır. İsitme ile ilgili işlevleri, “cochlea” adı verilen yapı tarafından gerçekleştirilirken, dengeyle ilgili işlevleri “vestibulum” adı verilen yapı tarafından yerine getirilir.

İşitme ve Denge Fizyolojisi

İnsanlar 20 dB ile 120 dB arasındaki ses yoğunluğunu normal olarak işitebilir. Ancak kulakta en rahat işitilen ses yoğunluğu 50 - 70 dB arasındadır.

Dengenin sağlanmasında vestibüler sistem; göz kaslarını kontrol eden ve oryantasyonun sağlanmasına yardımcı olan oküler sistem ile istemli kasların tonusunu kontrol eden cerebellar sistem ile iş birliği halinde çalışır.

İleri dereceli işitme kayıplarında ve cihazdan fayda görmeyen hastalarda ise cochlear implant (koklear implantasyon) ameliyatları yapılmaktadır.

ENDOKRİN SİSTEM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Endokrin sistem, bir kontrol ve düzenleme sistemidir. Bu sistemi oluşturan organlar, “hormon” adı verilen salgılarını belli bir kanal sistemine ihtiyaç hissetmeden doğrudan kana veren bezlerdir. İnsan vücudundaki başlıca iç salgı bezleri şunlardır:

- Hipofiz bezi (Glandulae pituitaria-Hypophysis)
- Epifiz bezi (Glandulae pinealis-Pineal bez)
- Tiroid bezi (Glandulae thyroidea)
- Paratiroid bezi (Glandulae parathyroidea)
- Böbrek üstü bezleri (Glandulae suprarenales-Adrenal bezler)
- Timus bezi (Thymus bezi)
- Pankreas bezi (Pancreas)
- Gonadlar (testisler ve ovariumlar)

Endokrin bezler genel olarak vücuttaki 3 temel fonksiyon ile yakından ilişkilidir:

- Sinir sistemi ile birlikte vücudun streslere karşı koymasına yardım edilmesi,
- Metabolizmanın ve vücut sıvılarındaki kimyasal maddelerin konsantrasyonunun düzenlenmesi,
- Seksüel gelişim ve üreme de dâhil olmak üzere, büyüme ve gelişmenin düzenlenmesi.

Hipofiz Bezinden Salınan Hormonlar

TSH (Tiroid Stimüle Edici Hormon)

Hipotalamustan salgılanır. Tiroid bezi, boynun ön alt bölgesinde, larenksin alt ve trakeanın üst kısmında yerlesen, vücudun en büyük endokrin bezidir. Bu bezden, tetra-iyodo-tiron in de (T4) denilen tiroksin, tri-iyodo-tironin (T3) ve kalsitonin hormonları salgılanır

Çocuklarda fiziksel ve mental gelişim için elzemdir.

Tiroid bezinin herhangi bir nedenle yetersiz çalışması sonucu tiroksin salgısı azalması durumuna “hipotiroidizm” denir. Hipotiroidizmde; şişmanlık, soğuğa karşı duyarlılık, aşırı uyku hâli, kalbin atım hızında yavaşlama ve zihinsel tembellik görülür. Yeni doğanda ve çocukluk döneminde tiroid hormonlarının salgılanmaması veya az salgılanması “kretenizm” denilen, fiziksel ve mental gerilik (cücelik ve zekâ geriligi) tablosunun ortaya çıkmasına neden olur. Erişkinlerde görülen tiroid yetmezliğine ise “miksödem” denir. Tiroid hormonlarının normalden fazla salgılanmasına “hipertiroidizm” denir.

Hipertiroidizmde tiroid hormonlarının artmasına bağlı olarak TSH baskılanır. Ancak feed-beck mekanizması islemez ve tiroid hormonu aşırı salgılanmaya devam ederse; tiroid bezi büyür. Bu durumda da; zayıflama, kalp atım hızında artma, sinirlilik, ellerde titreme, sıcağa dayanıksızlık, uykusuzluk ve kaslarda güçsüzlük görülür. Hipotiroidizmde de besinlerle yeterince iyot alınamaz ve hormon sentezi yapılamaz ise TSH miktarı artar. TSH’nın tiroid bezini sürekli uyarmasına bağlı olarak tiroid bezi sürekli çalışır ve büyür. İşte sayılan bu nedenlere bağlı olarak hipo ya da hipertiroidizme bağlı olarak tiroid bezinde meydana gelen her türlü büyümeye “guatr” adı verilir.

FSH ve LH

FSH (Folikül Stimüle Edici Hormon) ve LH (Luteinizan Hormon) hormonları erkek ve kadında üreme organlarına etki ederek; kadında yumurta, erkekte ise sperm gelişimini sağlar. Ayrıca cinsel hormonların yapımını ve cinsel farklılaşmayı da sağlar.

FSH ve LH salınımı adet boyunca değişkenlik gösterir. Yumurtlama öncesi artan östrojen hormonu sayesinde FSH en yüksek seviyesine çıkar. Kadınlarda menopoz döneminde FSH ve LH hormonu yükselir. Erkeklerde ise FSH ve LH hormonu yaşla birlikte hafif artarken, testosteron hormonu azalır.

Prolaktin

Prolaktin hormonunun temel görevi süt salgısını başlatmak ve devam ettirmektir

Büyüme Hormonu (Growth Hormon)

Büyüme hormonu salınımı, hipotalamustan salgılanan GHRH “Growth Hormon-Releasing (serbestleştirici) Hormon” sayesinde artarken; yine hipotalamustan salgılanan “somatostatin” isimli hormonun sayesinde azalır. Beslenme ve seks hormonları da büyüme hormonunu artırır.

Uyku, stres, kan şekeri düşüklüğü, açlık, kanda üre yüksekliği ve siroz durumunda büyüme hormonu artar. Kan şekerinin yükselmesi, şişmanlık, tiroid hormon azalması, kanda kortizol artması ve yaslanma ise büyüme hormonu salgılanmasını azaltır.

ACTH (Kortikotropin Hormon)

Hipofizden ACTH salınımı, hipotalamustan salınan CRH (Corticotropin Releasing Hormon) hormonunun etkisiyle uyarılır

Özellikle psikolojik ve fiziksel stres maruziyetinde, ağrı, travma, oksijen azlığı, kan şekeri düşmesi, soğuk, ameliyat, depresyon, ateş yükselmesi durumlarında kortizol ve ACTH salınımını yükselir.

ADH (Antidiüretik Hormon)

Bu hormon, hipotalamustan üretildikten sonra sinir hücreleri vasıtasıyla arka hipofize taşınır ve buradan kana geçer.

Oksitosin

Oksitosin hormonu da ADH gibi hipotalamusta yapılarak sinir hücreleriyle arka hipofize taşınır. Bu hormon memeyi kasarak sütün memeden çıkmasını sağlar.

Paratiroid Bezlerden (Glandula Parathyroidea) Salınan Hormonlar

Paratiroid bezler, tiroid bezinin arka üst tarafında bezi saran kapsül içinde bulunur. Salgıladığı parathormon sayesinde kalsiyum ve fosfor metabolizmasını düzenler.

Parathormon yeterince salgılanmazsa kandaki kalsiyum seviyesi düşerek; bilhassa el ve yüz kaslarında tetani adı verilen kasılmalar görülür. Bu kasılma larenks kaslarında olursa solunum engellenerek ölüme yol açabilir. Parathormonun fazlalığında ise tam tersi kemiklerden kalsiyum salımı arttığı için, kemiklerdeki kalsiyum depoları boşalır. Bu durumda da kemiklerde kolayca bükülme ve kırılmalar oluşabilir.

Pankreastan Salınan Hormonlar

İnsülinin yetersiz salgılanması sonucu glikoz

karaciğerde glikojen hâlinde depo edilemez ve hücreler tarafından yeterince kullanılamaz. Bu durumda kandaki glikoz seviyesinin normalin üstünde olmasına “hiperglisemi” adı verilir. Kanda glikoz birikmesi diabetes mellitus denen seker hastalığına neden olur. İnsülinin normalin üstünde salgılanmasına bağlı olarak kandaki glikoz düzeyinin normalin altına düşmesine ise “hipoglisemi” denir. Bu durumdan en çok zarar gören organ beyindir; zira beyin tek enerji kaynağı glikozdur.

Timus (Thymus) Bez

Özellikle çocukluk yaşlarında vücudun savunma mekanizmasında görev alır. Timus hormonları, ayrıca hipofizden salgılanan cinsiyet hormonlarının (LH, FSH) salınmasını da baskılar.

ENDOKRİN SİSTEM İLE İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Adrenal-ectomy (adrenalektomi):	Adrenal bezin cerrahi olarak kesilip çıkarılması
Thyro-tomy (tirotomi):	Tiroid bezinin kesilmesi
Acro-megaly (akromegali):	Ekstremiteler, kol ve bacaklar
Aden-oma (adenoma):	Bez tümörü
Eu-thyroid (ötiroid):	Tiroid işlevinin normal olması
Gyneco-mast-ia (jinekomasti):	Erkeklerde meme dokusunun büyümesi ve süt gelmesi
Hyper-calc-emia (hiperkalsemi):	Kanda kalsiyum konsantrasyonunun normalden yüksek bulunması
Hyper-glyc-emia (hiperglisemi):	Kanda glukoz miktarının artması
Hyper-gonad-ism (hipergonadizm):	Gonad hormonlarının aşırı salgılanması ile erken cinsiyet gelişimine sebep olduğu durum
Hyper-insulin-ism (hiperinsülinizm):	Pankreastan salgılanan insülin miktarının artması
Hyper-kal-emia (hiperkalemi):	Kanda potasyum konsantrasyonunun normalden yüksek bulunması
Hyper-natr-emia (hipernatremi):	Kanda sodyum konsantrasyonunun yüksek oluşu
Hyper-para-thyroid-ism (hiperparatiroidizm):	Paratiroid bezinin hiperfonksiyonuyla ortaya çıkan sendrom
Hyper-pituitar-ism (hiperpituitarizm):	Hipofizin anterior lobunun glandüler hücrelerinin aşırı fonksiyonundan ileri gelen patolojik sendrom
Hyper-thyroid-ism (hipertiroidizm):	Tiroid bezinin aşırı çalışması durumu
Hypo-calc-emia (hipokalsemi):	Kanda kalsiyum konsantrasyonunun düşük oluşu
Hypo-glyc-emia (hipoglisemi):	Kanda glukoz (şeker) seviyesinin düşük oluşu
Hypo-gonad-ism (hipogonadizm):	Gonad hormonlarının yetersiz salgılanması ile cinsiyet gelişiminde gecikmeye sebep olduğu durum
Hypo-insulin-ism (hipoinsülinizm):	Pankreastan yeterince insülin salınamaması
Hypo-kal-emia (hipokalemi):	Kanda potasyum düzeyinin normalin altında olması
Hypo-natr-emia (hiponatremi):	Kanda sodyum tuzlarının düşük düzeyde bulunması
Hypo-para-thyroid-ism (hipoparatiroidizm):	Paratiroid bezinin aktivitesinin düşük olması
Hypo-thyroid-ism (hipotiroidizm):	Tiroid bezinin yetersiz çalışması durumu
Pan-hypo-pituitar-ism (panhipopituitarizm):	Hipofiz bezinin tümüyle yetersiz olması Özellikle ön hipofizin (antehipofizer) yetmezliği için kullanılan sözcük
Poly-dipsia (polidipsi):	Aşırı susamak
Thyroid-itis (tiroidit):	Tiroid bezinin iltihabı

TAT VE KOKU DUYUSUYLA İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
A-geusia (aguzi):	Hiç tat alamama
An-osmia (anozmi):	Koku alamama
Cac-osmia (kakozmi):	Nörolojik hastalıklarda, kafa travmaları sonrasında ya da beyin tümörlerinde oluşabilen, mevcut kokuları kötü koku olarak algılama
Dis-guzia (disguzi):	Tat alma duyusunda bozukluk
Dis-osmia (dizozmi):	Koku alma duyusunda bozukluk
Fant-osmia (fantozmi):	Genellikle psikiyatrik hastalıklarda görülen, ortamda koku olmamasına rağmen hayali koku algılama
Fila olfactoria (fila olfaktorya):	Koku ile ilgili lif demetleri
Hyper-osmi (hiperozmi):	Koku alma duyusunun ileri derecede artması
Hypo-geusia (hipoguzi):	Tat alma duyusunda azalma
Hypo-osmi (hipozmi):	Koku alma duyusunun ileri derecede azalması
Macro-osmia (makrozmi):	Koku alma eşiğinde azalma, ortamda koku moleküllerinin çok az yoğunlukta olduğu durumlarda bile kokuyu algılayabilme yeteneği
Micro-osmia (mikrozmi):	Koku alma eşiğinde yükselme
Normo-osmi (normozmi):	Normal koku duyusu alma durumu
Par-osmia (parozmi):	Mevcut kokuları birbiriyle karıştırma, kokuları yanlış algılama

İŞİTME VE DENGİ DUYUSU İLE İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Acoustic impedans/Tympan-o-metry (akustik impedans/ timpanometri):	Dış kulak yolundaki basınç değişikliklerine göre orta kulak basıncının değerlendirilmesi testi
Acoustic reflex (akustik refleks):	Orta kulakta bulunan stapez kasının akustik uyarılara karşı verdiği cevap
Ambly-acousia (ambiakuzi):	İşitme duyusunun ileri derecede azalması
An-acusis (anakuzi) :	Total işitme kaybı, sağırılık
Audio-metry (odyometri):	İşitme yeteneğinin derecesini ölçme
Audio-meter (odyometre):	İşitme yeteneğinin derecesini ölçen alet
Audio-gram (odyogram):	Kulağın işitebileceği ses dalgalarının çizelgesi
Auto-acoustic emission (otoakustik OAE emisyon):	Akustik yayılım, iç kulağın içerisinde yer alan titreşim tüylü hücrelerin oluşturduğu yapıda ortaya çıkan gevşeme ve kasılma hareketleri sırasında kendiliğinden oluşan düşük frekanslı bir ses
Cochlear implant (koklear implant):	Mekanik ses enerjisini, elektrik sinyallerine dönüştüren ve bunu doğrudan kokleaya aktararak, seslerin algılanmasını sağlayan elektronik cihaz
Cochlear implant fitting (koklear implant programlama):	İşitme cihazı ayarlarının yapılması
Dia-pozan:	Ses titreşimlerini kemiklerin iletip iletmediğini anlamak için kullanılan alet
Eustachian Tube Function (ETF) Testi (östaki borusu fonksiyon testi):	Tuba auditiva (östaki borusu)'nın çalışıp çalışmadığını gösteren bir test
Hyper-acusis (hiperakuzi):	Seslerin olduğundan yüksek tonda duyulması
Hypo-acusis (hipoakuzi):	Seslerin olduğundan düşük tonda duyulması
Incud-ectomy(inkudektomi):	Orta kulak kemikçiklerinden inkusu kesip çıkarma ameliyatı
Labyrinth-it is (labirintis):	İç kulak iltihabı
Malleo-tomy (malleotomi):	Orta kulak kemikçiklerinden malleus kesip çıkarma ameliyatı
Myring-o-plasty (miringoplasti):	Kulak zarı plastik ameliyatı
Myring-o-tomy (miringotomi):	Kulak zarının keserek çıkarılması
Ossicula auditus (ossikula oditus):	Orta kulakta bulunan kulak kemikçikleri
Ot-algia (otalji):	Kulak ağrısı
Ot-itis media (otitis medya):	Orta kulak iltihabı
Ot-o-plasty (otoplasti):	Dış kulağın onarılması için yapılan cerrahi müdahale
Ot-o-rrhagia (otoraji):	Kulaktan gelen kanama
Ot-o-rrhea (otore):	Kulak akıntısı
Par-acusis(parakuzi):	İşitme bozukluğu
Staped-ectomy (stapedektomi) :	Otospongiozlu sağırılığı tedavi etmek için kulakta üzengi kemiğini kesme ve yerine protez takma şeklindeki operasyon
Tragus (tragus) :	Dış kulak yolunun dış deliğinin önünde yer alan çıkıntı
Tinnitus (tinnitus):	Kulak çınlaması
Tympan-ec-tomy (timpanektomi):	Kulak zarının ameliyatla çıkarılması
Tympan-o-plasty (timpanoplasti):	Kulak zarının onarılması
Tympan-o-synthesis (timpanosentez):	Orta kulakta biriken sıvıyı aspire etmek için bir iğne ile timpan zarın delinmesi
Tympan-o-tomy: (timpanotomi):	Kulak zarına kesit yapma
Vertigo (vertigo):	Baş dönmesi

DERİ İLE İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Acne (akne):	Yağ bezlerinin iltihabı
Adiposus (adipoz):	Yağlı, yağ dokuyla ilgili
Albinismus (albinizm):	Doğumsal olarak deri, saç ve retinanın beyaz olması
Alopecia (alopesi):	Saç yokluğu, kellik
Atopic (atopik):	Allerjik durumla ilgili
Cellulitis (selülit):	Cilt altı dokunun iltihabı
Chloasma (kloazma):	Deride oluşan pigmentasyon
Cicatrix (sikatrix/skar):	Yaranın iz bırakarak iyileşmesi, yara izi
Cryotherapy (kriyoterapi):	Dondurma ya da soğutma yoluyla yapılan tedavi
De-cubitus ulcer (dekubit ülser):	Yatak yarası
Derm-abrasion (dermabrazyon) :	Ciltten bir parçanın kazınması
Dermat-itis (dermatit):	Deri iltihabı
Derm-ato-mycosis (dermatomikoz):	Derinin mantar enfeksiyonu
Derm-ato-phytosis (dermatofitoz):	Ciltteki yüzeysel mantar enfeksiyonu
De-pigment-ation (depigmentasyon):	Deriye rengini veren maddenin yokluğu
Diaphoresis (diyaforez):	Aşırı terleme
Erythema (eritem):	Kızartı
Ecchymosis (ekimoz):	Kanın damar dışına çıkmasına bağlı olarak deride görülen morluk
Eczematoit (egzema):	Derideki irinli lezyon.
Electro-desiccation (elektrodesikasyon) :	Elektrik kıvılcımlarıyla dokuları kurutma
Eruption (erupsiyon):	Isilik, derideki döküntü
Erythema (eritem):	Derideki yaygın kızarıklık
Fulguration (fulgurasyon):	Elektrik akımıyla dokuların yakılması
Gangrene (gangren):	Dokunun ölümü
Hyper-pigmentation (hiperpigmentasyon):	Deriye rengini veren maddenin artması
Hyper-hidr-osis (hiperhidroz):	Aşırı terleme
Hyper-kerat-osis (hiperkeratoz) :	Epiderminin aşırı kalınlaşması
Leuko-derma (lökoderma):	Derideki beyaz lekeler
Lipoma (lipom):	Yağ doku tümörü
Lipo-suction (liposakşın):	Yağların emilerek çekilmesi işlemi
Local excision (lokal eksizyon):	Bölgesel bir lezyonun kesilip çıkarılması
Macule (makula):	Derideki renksiz leke
Mole (mol):	Ben, leke
Melan-oma (melanom):	Melanin pigmenti içeren hücrelerin tümörü
Necrotic/nekrotik -tic/tik:	Ait, ilgili
Nevus (nevüs):	Doğum ben
Onycho-mycosis (onikomikoz):	Tırnağın mantar enfeksiyonu
Papill-oma (papilom):	Siğil
Papule (papul):	Küçük deri kabartısı
Par-onychia (paronişi):	Tırnak çevresi dokunun iltihabı
Pediculosis (pediküloz):	Bitlenme
Pemphigus (pemfigus):	Ciltte ani oluşan büller (içi su dolu kabarcık) ile karakterize lezyonlar
Petechiae (peteşi):	Deride oluşan küçük kan
Psoriasis (psoriyazis):	Sedef hastalığı
Pustula (püstül):	Deride içi cerahatli kabarcık
Pyo-derma (piyoderm):	Cerahatlı deri hastalığı
Seborrhoea (seборе):	Yağ bezlerinde salgı artışı
Skin grafting (skin gıafting):	Sağlıklı bir bölgeden yapılan deri nakli
Steat-oma (steatom):	Yağ bezi kisti
Tinea (tinea):	Derinin mantar hastalığı
Tinea barbae (tinea barba):	Sakallı derideki mantar hastalığı
Tinea capitis (tinea kapitis):	Saçlı derideki mantar hastalığı
Tinea corporis (tinea korporis):	Gövde derisindeki mantar hastalığı
Tinea pedis (tinea pedis):	Ayak derisindeki mantar hastalığı
Urticaria (ürtiker):	Şiddetli kaşıntıyla seyreden lezyonlar
Xero-derma (kseroderma):	Cilt kuruluğu

GÖRME DUYUSU İLE İLGİLİ TERİMLER

Yazılış (Okunuş)	Tanım
Ambli-y-opia (ambliyopi):	Görme keskinliğinin azalması
Ampho-dipl-opia(ampodiplopi):	Her iki gözde de şaşılık olması
An-iso-cor-ia (anizokori):	Göz bebeklerinin farklı büyüklükte olması
An-omal-opia (anomalopi):	Renk körü, renkleri ayırma yetisinin olmaması
An-ophtalmi (anoftalmi):	Gözlerin doğuştan olmaması
An-opia (anopi):	Görme yetisinin sonradan bozulması
An-opsia (anopsi):	Görme keskinliğinin azalması
A-phak-ia (afaki):	Göz merceğinin travma ya da operasyon sonucu yok olması
Asthen-opia (astenopi):	Göz yorgunluğu
Astigmat-ismus (astigmatizm):	Saydam tabaka eğriliğinin bütün yönlerde eşit olmamasına bağlı oluşan görme kusuru
Blepharo-chalasis (bleferokalazi):	Cilt altı hücresel dokunun gevşemesi eşliğinde üst göz kapaklarının derisinde atrofi görülmesi
Blephar-itis (blefarit):	Göz kapağının iltihabı
Blephar-o-ptosis (blefaropitozis):	Genellikle paralizi nedeniyle üst göz kapağının düşmesi
Blephar-o-spasm (bleferospazm):	Göz kapaklarının istemsiz kasılması, göz tiki
Blephar-o-pexy (bleferopeksi):	Düşen göz kapağının cerrahi olarak tespit edilmesi
Cataracta (katarakt):	Göz merceğinin saydamlığının azalması.
Chori-o-retin-itis (korioretinit):	Koroid ve retinanın iltihabı.
Choroid-itis (koroidit):	Koroidin iltihabı.
Conjunctiv-itis (konjonktivit):	Konjonktivanın iltihabı.
Cycl-o-plegia (siklopleji):	Gözde siliyer kasların paralizi ve bunun sonucu ortaya çıkan akomodasyon (uyum) felci.
Dacry-o-cyst-itis (dakriyosistit):	Gözyaşı kesesinin iltihabı.
Dacry-o-stenosis (dakriyostenoz):	Gözyaşı kanalının daralması.
Di-pl-opia (diplopi):	Çift görme.
Ec-tropion (ektropion):	Göz kapaklarının ters çevrilmesi.
En-tropion (entropion):	Göz kapaklarının içe kıvrılması ya da ters döndürülmesi.
Eso-tropia (ezotropi):	İçer yönelik şaşılık.
Ex-opthalm-ia (ekzoftalmi):	Göz küresinin dışa çıkıklığının ya da bombeliğinin fazla olması.
Exo-tropia (ekzotropi):	Dışa şaşılık.
Flourescein angiography (Floresan anjiografi):	Floresan boya ile bütün göz damarlarının görüntülenmesi.
Glaucoma (glokom):	Göz içi basıncının yükselmesi nedeniyle görme sinirinin zarar görmesi.
Hemi-an-ops-ia (hemianopsi):	Bir ya da iki gözde görme alanının yarısının kaybolması ya da zayıflaması.
Hyper-opia (hiperopi):	Yakın görmezlik.
Hyper-tropia (hipertropi):	Göz küresinin yukarı dönmesi.
Hypo-tropia (hipotropi):	Göz küresinin aşağı dönmesi.
Irid-ec-tomy (iridektomi):	İrisin bir kısmının kesilip çıkarılması.
Irid-o-cycl-itis (iridosiklit):	Korpus siliyare iltihabı.
Irit-is (liitis):	İris iltihabı.
Kerat-o-conjunctiv-itis (keratokonjunktivit):	Kornea ve konjonktivanın iltihabı.

ÜNİTE-6

Klinikte Kullanılan Terimler

Onkoloji; kanserin oluşumu, nedenleri, kalıtımla ilişkisi, tanısı, tedavisi, kanserle ilgili istatistikler ve kanserden korunmayla ilgilenen tıp dalıdır.

Nükleer Tıp; canlılara verilen ısın etkin (radyoaktif) maddelerin yaydıkları ısınların özel yöntemler veya aygıtlarla dışarıdan sayımı veya görüntü olarak izlenmesi ya da tanımlanması ile tanı konulmasını sağlayan tıp dalıdır.

Pediyatri; bebek, çocuk ve ergenlerin tıbbi bakımıyla ilgilenen tıp dalıdır.

Yaşlılık hekimliği ya da geriatri; yaşlılık dönemindeki sağlık sorunları ve bu sorunların tedavileriyle ilgilenen tıp dalıdır.

Yaslanma; canlı molekül, hücre, doku, organ ve sistemlerinde zamanın ilerlemesinde ortaya çıkan, geriye dönüşü olmayan yapısal ve işlevsel değişikliklerin tümüdür.

Psikiyatri; akıl hastalıklarının teşhisi, tedavisi ve önlenmesi ile uğrasan bilim ve hekimlik dalıdır.

Radyoloji, x ısınları ve diğer görüntüleme yöntemlerinin tıpta tanı ve tedavi amacıyla kullanılmasıdır. Tanı ve tedavi amacıyla kullanılan yöntemlerden bazıları; ultrason, bilgisayarlı tomografi, manyetik rezonans görüntüleme, pozitron emisyon tomografi, mamografi, floroskopi ve X ısını kullanan diğer bazı uygulamalardan faydalanır.

HEMATOLOJİ

Kan ve Yapısı

İnsanda takriben 4-5 litre kan bulunur, bu beden ağırlığının %7-8'idir. (İnsan bunun yarısını kaybederse hayatı tehlikeye girer. 2/3 ünü kaybederse yaşayamaz)
Eritrositlerin sayısı 1 mm³ kanda vasati 4-5 milyondur.

Hemoglobin, içinde demir bulunan bir kırmızı pigment (boyayıcı, renk verici) ile birleşmiş bir proteinden oluşur. Kanın pıhtılaşması, kanda bulunan "fibrinogen-fibrinojen" proteininin "fibrin" hâline dönüşmesinden olur.

LÖKOSİTLER

Vücuda giren canlı cansız her çeşit yabancı maddeyi tanımak ve onlarla savaşmak için görev yaparlar. Lökositlerin sayısı daha az olup 1 mm³ kanda 7-8 bin civarındadır.

TROMBOSİTLER

Bir yaralanma hâlinde yaralanan bölgeyi ilk onarma ve bu bölgede pıhtı oluşması için bir dizi olayı başlatma görevi olan hücrelerdir.

KANIN İÇERİĞİ

Kan, hücrelerden ve "plazma " isimi verilen bir sıvıdan oluşmuştur. Hücreler alyuvarlar (kırmızı kan hücreleri), akyuvarlar (beyaz kan hücreleri) ve trombositlerdir. Hücrelerin % 99'undan fazlasını alyuvarlar oluşturur. Alyuvarlar kanın oksijen taşıyan hücreleridir.

Akyuvarlar vücudu enfeksiyonlara ve kansere karşı savunan hücrelerdir. Trombositler ise kanın pıhtılaşmasında görev alırlar. Hematokrit, alyuvarların oluşturduğu kan hacminin toplam kan hacmine oranıdır.

NÜKLEER TIP

Nükleer Tıp, radyoaktif elementlerle işaretli kimyasal moleküller ve biyolojik materyaller yardımıyla, insan hastalıklarının tanı ve tedavisi ile uğrasan bir tıp dalıdır ve bu dalın uzmanına nükleer tıp uzmanı denilmektedir.

Planar Görüntü: Çok uygulanan tiroid sintigrafisi, böbrek sintigrafisi, bütün vücut kemik sintigrafisi gibi tetkikler bu tür görüntülemeye örnektir. Planar görüntülemede gama ısıyı yayan radyoaktif maddelerle gama kamera adı verilen cihazlar kullanılarak iki boyutlu görüntü alınması söz konusudur ve rutin çalışmaların çoğunluğu bu niteliktedir.

SPECT (Single Photon Emission Computed Tomography): Vücut içerisindeki radyoaktif madde dağılımının üç boyutlu olarak, bir başka deyişle tomografik olarak görüntülenmesidir. Günümüzde çok sık olarak uygulanan myokard perfüzyon sintigrafisi (Kalp sintigrafisi), beyin perfüzyon sintigrafisi bu tip çalışmalardır.

PET (Positron Emission Tomography): Pozitron ışıması yapan radyoaktif moleküller ve özel görüntüleme aygıtları ile yapılan tomografik görüntüleme yöntemine verilen isimdir. Kanser dokularının gösterilmesinde halen mevcut en duyarlı yöntem olduğu bilinmektedir.

Kalp Sintigrafisi

Basitçe, kalp kasına ulaşan kan miktarı değerlendirilerek kısıde koroner arter hastalığı (KAH) bulunup bulunmadığının anlaşılmaya yarayan bir görüntüleme yöntemidir.

Tiroid Hastalıkları

Tiroid bezi insan vücudunda metabolizmayı düzenleyen boyun bölgesinde bulunan bir iç salgı bezidir. Çok çalışması durumunda; sinirlilik, saç dökülmesi, kısırlık, libido kaybı, ateş, terleme, çarpıntı, hipertansiyon, kalp rahatsızlıkları, zayıflama, iştah artışı, gözlerde öne çıkma gibi bulgulara neden olmaktadır. Az çalışması durumunda ise devamlı uyku hâli, anlama güçlüğü, kilo alma, hâlsizlik, kabızlık, aritmi, kramplar, depresyon, kısırlık ve azalmış libido gibi şikâyetlere neden olmaktadır.

İşaretli Lökosit Sintigrafisi

İşaretli lökosit sintigrafisi de rutin klinik kullanıma girmiştir. Bu sayede enfeksiyon odaklarının doğru tespiti mümkün olacaktır. Bu inceleme, sebebi bilinmeyen ateşten, kemik ve yumuşak doku enfeksiyonları, protez enfeksiyonu, metalik implantlar etrafındaki enfeksiyon odaklarının tespitine kadar geniş bir hasta grubunda kullanılmaktadır.

Diger Sintigrafiler

Kemik Sintigrafisi (Üç Fazlı veya Bütün Vücut)

İyi huylu ve kötü huylu kemik hastalıkları ve kemik enfeksiyonunun tanısında kemik sintigrafisi ile bütün vücudun taranması yapılmaktadır.

Paratiroid Sintigrafisi

Paratiroid sintigrafisi ile büyüyen ve fazla fonksiyon gösteren bezin yeri belirlenir.

Dinamik Böbrek Sintigrafisi

Dinamik renografik inceleme ile böbreğin bütün fonksiyonlarını (kanlanma, konsantre etme, süzme) değerlendirilir.

Statik Böbrek Sintigrafisi

Çeşitli nedenlerle böbrekte hasar oluşturup, oluşturmadığını belirlemek amacıyla yapılır.

PEDIATRI-ÇOCUK HASTALIKLARI

Çocuk hastalıkları ile ilgilenen tıp dalıdır. İlgili uzmanına pediatrist denilmektedir. Pediatri 0 ile 15 yaş ya da 18 yaşına kadar olan hastalar ile ilgilenen bir ana bilim dalıdır.

Pediatri Bölümleri

1. Çocuk Acil
2. Çocuk Endokrinolojisi
3. Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları
4. Çocuk Gastroenterolojisi
5. Çocuk Genetik Hastalıkları
6. Çocuk Göğüs Hastalıkları
7. Çocuk Hematolojisi
8. Çocuk Onkolojisi
9. Çocuk İmmünoloji ve Alerji Hastalıkları
10. Çocuk Kardiyolojisi
11. Çocuk Metabolizma Hastalıkları
12. Çocuk Nefrolojisi
13. Çocuk Nörolojisi
14. Çocuk Romatolojisi
15. Çocuk Yoğun Bakımı
16. Neonatoloji (Yenidogan)

GERIATRI

Geriatri; 65 yaş ve üstü hastaların sağlık sorunları, hastalıkları, sosyal ve fonksiyonel yaşamları, hayat kaliteleri, koruyucu hekimlik uygulamaları ve toplum yaslanması ile ilgilenen bilim dalı olup iç hastalıklarının bir yan dalıdır. Geriatri uzmanına Geriatrist de denilmektedir. Görev tanımına uyacak şekilde; hemşire, fizyoterapist, diyetisyen, sosyal hizmet uzmanı ve mümkün ise psikolog ile birlikte çalışmalıdır.

PSIKIYATRI

Psikiyatrinin başlıca ilgi alanı beyin hastalıklarıdır. Bu alanda günlük dilde akıl hastalığı, ruh hastalığı, sinirlilik hâlleri, ... denilen durumlar yer alır.

Psikiyatri Alanında Psikiyatrilerin Değişik Uzmanlık Dalları

- Bağımlılık psikiyatrisi: Madde bağımlılığı olan hastaların tedavisi ile ilgilidir.
- Ergen psikiyatrisi: Ergenliğini tamamlamış olan hastaların akıl hastalıkları tedavisi ile ilgilidir.
- Çocuk psikiyatrisi: Çocuklar ve ergenlik çağında olanların tedavisi ile ilgilidir.
- Adli psikiyatrisi: Adli, hukuki konular ile ilgilidir.
- Geriatrik psikiyatrisi: Yaşlı hastaların akıl sorunlarının tedavisi ile ilgilidir.
- Nöropsikiyatri: Sinir sistemi, beyin hastalıkları ve beyin travmaları sonucu oluşan akıl hastalıklarının tedavisi ile ilgilidir.
- Organizasyon psikiyatrisi: İş yerlerinde veya organizasyon aktiviteleri ile ilgilidir.

Psikiyatriler hastalarına ilaç verme yetkisine sahiptirler fakat psikologların böyle bir yetkisi yoktur.

RADYOLOJİ

Radyoloji, x ısınları ve diğer görüntüleme yöntemlerinin tıpta tanı ve tedavi amacıyla kullanılmasıdır.

Elektromanyetik radyasyonlardan x-ısınları röntgen ve bilgisayarlı tomografide (BT) , gamma ısınları nükleer tıpta (NT) , radyo dalgaları ise manyetik rezonans görüntülemeye (MR) kullanılmaktadır. İkinci grupta bulunan, elektromanyetik radyasyonlardan farklı özellik gösteren ultrases enerjisi de ultrasonografi (US) yönteminde kullanılmaktadır.

Elektromanyetik Radyasyonlar

Elektromanyetik radyasyonlar, içinde görülebilir ışığın da bulunduğu, dalga boyları 10–15 ile 106 m arasında değişen çok sayıda enerjiyi kapsayan bir spektrum oluşturan radyasyonlardır.

Ultrases

Elektromanyetik radyasyonların dışında ses enerjisi de radyolojide kullanılan bir enerji türüdür

Görüntüleme Yöntemlerinin Ana Prensipleri

Röntgen ve BT’de Transmisyon, MR ve nükleer tıpta emisyon, Ultrasonda ise refleksiyon prensibine göre görüntü oluşmaktadır.

Röntgen

Röntgen, x-ısınlarının görüntüleme amacıyla kullanıldığı ve konvansiyonel olarak yapılan işlemleri içine alır.

Bilgisayarlı Tomografi (BT)

X ısını demetini vücuda röntgende olduğundan farklı olarak inceltirilerek, çizgisel şekilde düşürerek kesitsel görüntüleme sağlayan bir yöntemdir.

Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG)

Yöntem, manyetik alanda vücuda radyo dalgası gönderilerek manyetik alanın etkisindeki dokularda manyetik etkiyi değiştirme ve bu değişimden sonra tekrar manyetik alanın etkisine geçerken dokulardan gelen sinyalleri alarak görüntü oluşturma temeline dayanır.

Ultrasonografi

Ultrasonografide radyoloji pratiğindeki diğer görüntüleme yöntemlerinden farklı olarak elektromanyetik radyasyon olmayan ses enerjisi kullanılmaktadır.

Doppler Us

Sabit frekanslı bir ses demetinin hareketli bir yapıdan yansırken frekansında oluşan değişikliğin derecesi ile hareketli yapının hareketinin saptanmasına dayalı bir prensiple vücutta akışkanların (arteriyel ve venöz kan akımı) akım hızını ve yönünü belirlemeye dayalı bir inceleme yöntemidir.

Anjiyografi

Genel olarak vücuttaki damarların kontrast maddeler kullanılarak görüntülenmesidir. Özellikle kalp ve beyin damarlarının görüntülenmesinde kullanılır.

Sintigrafi

Vücuda verilen radyoaktivitenin ilgili organ veya dokuda dağılımının saptanması temel ine dayanan radyonüklid görüntülemenin yöntemi Sintigrafidir.

Girişimsel Radyolojide

Görüntüleme kılavuzluğunda, vücuda dışarıdan sadece iğne ve/veya kateterle girilerek birçok tedavi girişimi yapılır. Vücudun derinlerindeki iltihap birikintilerinin (apse) boşaltılması, köpeklerden geçen ve iç

organlarda su keseleri oluşturan (hidatid kist) hastalığın tedavisi, safra yolu tıkanıklıklarının açılması, damar darlıklarının genişletilmesi, damar baloncuklarının (anevrizma) tıkanması ya da damar içerisindeki yeni pıhtının (trombüs) eritilmesi benzeri birçok işlem, radyolojik görüntüleme kılavuzluğunda yapılan peruktan tedavi örnekleridir.

ROMATOLOJİ

Romatizma oldukça genel bir terimdir ve kemik, kas ve eklemlerin etrafındaki ağrı veya acıyı ifade etmek için kullanılır.

Sık Görülen Romatizmal Hastalıklar

- Artroz (Kireçlenme)
- Yumuşak doku romatizmaları (Fibromyalji, bel, boyun ağrıları)
- Romatoid artrit
- Spondiloartropatiler ve ankilozan spondilit
- Vaskülitler ve Behçet hastalığı
- Gut Hastalığı
- Ailevi Akdeniz ateşi
- Akut eklem romatizması
- Reaktif artritler
- Kristal artritleri
- İnfeksiyöz artritler
- Bağ dokusu hastalıkları; SLE, polimiyozit- dermatomiyozit, skleroderma, mixt bağdokusu hastalığı
- Juvenil artrit
- Bursitis, tendinitis

ÜNİTE-7

İlaç Bilimi Terimleri

İLAÇ BİLİMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

İlaç (Farmasötik Preparat)

Bir hastalığı tedavi etmek ve/veya önlemek, bir teşhis yapmak veya bir fizyolojik fonksiyonu düzeltmek, düzenlemek veya değiştirmek amacıyla, insana uygulanan doğal ve/veya sentetik kaynaklı etkin madde veya maddeler kombinasyonu beşerî tıbbi (ürün) ilaçtır.

Reçeteye yazılan ilaçlar 3 gruba ayrılır;

1. Ofisinal İlaçlar

Farmakopeye uygun olarak eczane ortamında hazırlanan ve doğrudan hastaya sunulmak üzere üretilen tıbbi ürünlere verilen addır. Örneğin, Sitrik asit şurubu.

Farmakope: Tedavi edici etkisi kesin olarak kabul edilen etken madde ve preparatların formüllerini, fiziksel ve kimyasal özelliklerini, tanıma reaksiyonlarını, sağlık kontrollerini, miktar tayini ve saklama koşullarını bildiren resmi kitap.

2. Majistral İlaçlar

Bir hastaya yazılan bireysel reçeteye uygun olarak eczanede hazırlanan tıbbi ürünlerdir. Örneğin, Kodein kase.

3. Müstahzarlar (Preparatlar)

Bir firma tarafından standart bir formülasyona göre belirli bir farmasötik sekle sokularak, büyük ölçekte üretilen, özel olarak ambalajlanıp üreticinin koyduğu, onu benzer ürünlerden farklılaştıran özel bir isim

altında pazarlanan bir veya birden fazla sayıda etken madde içeren ruhsatlı ürünlerdir. Günümüzde ilaçların büyük çoğunluğu bu gruptadır.

Biyobenzer İlaçlar: Ruhsatlı biyolojik referans bir ilaca (orijinal biyoteknolojik ürün) benzerlik gösteren ilaçlara biyobenzer ilaç denir.

İlaçların Kaynakları

- **Doğal Kaynaklı İlaçlar**
- **Mikroorganizmalar ve Mantar Kaynaklı İlaçlar:** Çeşitli antibiyotikler bu grupta yer almaktadır.
- **Bitkisel Kaynaklı İlaçlar;** Alkaloidler, glikozidler ve reçineler bu gruptadır.
- **Hayvansal Kaynaklı İlaçlar;** Heparin ve insülin bu gruptadır.
- **İnsan Kaynaklı İlaçlar;** Kan ürünleri, insan idrarından elde edilen adenohipofiz hormonları bu gruba örnektir.
- **Sentetik ve Yarı Sentetik İlaçlar**
- **Kimyasal Sentez Yoluyla Elde Edilen İlaçlar;** İlaçların büyük çoğunluğu bu yolla elde edilmektedir.
- **Biyoteknoloji Ürünü İlaçlar;** Rekombinant DNA teknolojisi ile elde edilen bir kan ürünü olan antihemofilik faktör bu gruba örnektir.

İLAÇLARIN UYGULANMASI VE DOZAJ ŞEKİLLERİ

Dozaj: Hastanın belirli bir zaman aralığında alması gereken dozun miktar, sayı ve sıklığıdır. Örneğin, günde 3 kez 500 mg Parasetamol tablet.

Doz: Bir defada alınan ilaç miktarına denir. Örneğin, 500 mg Parasetamol tablet.

Günlük Doz: 24 saatlik zaman diliminde kullanılacak ilaç miktarıdır. Örneğin, günde 3 kez.

Doz Aralığı: Günlük dozun hastaya verilirken iki doz arasında kalan zamandır. Örneğin 8 saatte bir.

Efektif Doz (ED): İstenen etkiyi meydana getiren dozdur.

Minimum Etkin Konsantrasyon (MEK): İlaçların etkili oldukları dokularda kendilerinden beklenen etkilerinin görülebilmesi için gereken esik düzeye minimum etkin konsantrasyon denir.

Terapötik Doz: İlacın bir hastalığı tedavi edebilmesi için gereken miktardır.

ORAL, OKÜLER VE NAZAL UYGULAMALAR İÇİN DOZAJ ŞEKİLLERİ

KATI DOZAJ ŞEKİLLERİ

İlacın oral (ağız yoluyla) alımı için hazırlanan dozaj şekilleridir.

Tablet

Etkin maddenin dolgu maddesi, bağlayıcı ve yardımcı maddelerle mekanik olarak basılması yoluyla üretilir.

Çiğneme Tableti: Ağızda çiğnenerek kullanılır.

Enterik Tablet: Mide asidinde bozulacak ilaçlar bağırsakta çözünecek şekilde ince bir film tabakası ile kaplanır.

Film Tablet, Draje: Hoşa gitmeyen tat ve kokuyu maskelemek, ilacın yutulmasını kolaylaştırmak için hazırlanan tablet şekilleridir. Renkli kaplama olanağı sağlanmış olur.

Kontrollü Salım Tableti: İlacın kan düzeyinin hızlı yükselmesinin istenmediği veya vücutta kalış süresi kısa olan ilaçların etkisini uzatmak için emilimin yavaşlatılacağı durumlarda kullanılır.

Sublingual Tablet: Hızlı etki beklenen ya da midede bozulan ilaçlar için kullanılan tablet seklidir.

Kapsül Genellikle jelatinden yapılmış iç içe geçebilen silindirler içerisinde toz veya granüller içerir.

SIVI DOZAJ ŞEKİLLERİ

Efervesan Tablet: Kullanılmadan hemen önce suda eritilerek kullanıldığı için katı dozaj şekli olarak kabul edilmez. Sıkıştırılmış efervesan tozlardır.

Surup : Çoğunlukla konsantre seker çözeltisinde etkin maddenin olduğu farmasötik preparattır.

Bakteri ve mantar üremesini engellemek için çoğu zaman antimikrobik koruyucular katılır.

Çözelti (Solüsyon): İlacın uygun bir çözücü sıvı içerisinde eritilerek hazırlanmasından oluşan berrak solüsyondur.

Süspansiyon: Suda ya da yağda dağılmış suda ya da yağda çözünmeyen katı ilaç parçacıklarını içeren karışımdır. Sulandırıldıklarında uzun süre stabil kalmayacak ilaçlar kullanılacakları zaman sulandırılmak üzere toz hâlde hazırlanır, buna kuru süspansiyon denir.

Parenteral Dozaj Sekli

- İntravenöz (IV, Damar içine),
- İntramüsküler (IM, Kas içine),
- İntraartiküler (Eklem içine),
- İntratekal (Subaraknoid veya subdural boşluk içine),
- İntrakameral (Gözün ön odacığına),
- Subkütan (Deri altına).

ILAÇLARIN EMİLİMİ, DAGILIMI, METABOLİZMASI VE VÜCUTTAN ATILIMI

İlacın vücuda alınmasından sonra görülen emilim (absorpsiyon), dağılım, metabolizması (biyotransformasyon) ve atılımı (eliminasyon) olaylarını kantitatif olarak ve zaman boyutu içinde incelenmesine **farmakokinetik** denir.

Farmakolojik aktivite gösteren bu moleküllerin dokulardaki etki yerlerine alınmaları, hareketleri, bağlanmaları ve etkileşimlerinin incelenmesine de **farmakodinami** denir.

İlaçların Emilimi

İlaçların gastrointestinal sistemden emilimi kimyasal özelliklerine bağlı olarak *pasif difüzyon* ya da *aktif transport* yoluyla olur.

Pasif Difüzyon: Kimyasal maddelerin hücre zarından, derisinin yüksek olduğu bölgeden derisinin düşük olduğu bölgeye doğru ve derisim farkı ile orantılı bir hızda geçmesidir.

Aktif Transport: İlaç moleküllerinin hücre zarından bir yoğunluk veya elektrokimyasal bir engele karşı, düşük yoğunlukta olduğu ortamdan daha yoğun olan ortama “taşıyıcı” denilen bir endojen moleküle bağlanarak ve yüksek enerjili fosfat (ATP, adenosin trifosfat) yardımıyla taşınmasıdır. Örneğin levodopa, lityum.

Biyoyararlanım: Bir ilacın dozaj seklinden emilerek sistemik dolasıma geçme hızı ve derecesidir.

Biyoesdeğerlik: Farmasötik eşdeğer olan iki ilacın aynı molar dozda verilisinden sonra biyoyararlanımlarının ve etkilerinin hem etkinlik hem de güvenlik açısından aynı olmasını sağlayacak kadar benzer olmasıdır.

İlaç Reseptörü: Bir ilacı bağlayıp farmakolojik etkilerine aracılık eden, hücre yüzeyi veya içinde bulunan özdeş bir hedef olan makromoleküldür.

Agonist: Bir reseptörle etkileşerek, o reseptör için karakteristik olan bir fizyolojik veya farmakolojik cevabın ortaya çıkmasını sağlayan endojen maddeye veya ilaca agonist denilir.

Antagonist: Agonist ile aynı reseptör veya bağlanma bölgesi için yarışarak agonistin etkisini azaltan veya önleyen, ancak kendisi herhangi bir cevap oluşturmeyen maddedir.

Doruk Konsantrasyon: Bir ilacın tek bir dozunun verilmesinin ardından plazmada ulaşılan maksimum (doruk) ilaç konsantrasyonudur.

İlacı Cevabı Değiştiren Etkiler

- Vücut Ağırlığı ve Dağılım Hacmi
- Yaş
- Eliminasyon Organlarının Hastalıkları
- Cinsiyet
- Uygulama Yolu
- Veriliş Zamanı
- Diyet
- Hastalıklar
- Hastanın Uyumu
- *İlaçların Plasebo Etkisi*

İlacın Yarılanma Ömrü: Vücut sıvılarındaki ilaç konsantrasyonunun başlangıç değerinin yarısına düşmesi için geçen süredir.

İLAÇLARIN İSTENMEYEN ETKİLERİ

Farmakovijilans: İlaç advers etkileri ve beşerî tıbbi ürünlere bağlı diğer muhtemel sorunların saptanması, değerlendirilmesi, tanımlanması ve önlenmesi ile ilgili bilimsel çalışmaların genel adıdır.

Türkiye Farmakovijilans Merkezi (TÜFAM): Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş olan ilaç etkilerini izleme ve değerlendirme merkezidir.

Antagonizma

Bir maddenin diğer bir maddenin etkisini önlemesi veya azaltması durumudur.

Sinerjizma

Bir ilacın diğerinin etkisini artırma derecesine göre sinerjizma; **sumasyon** veya **potansiyalizasyon** şeklinde olur. Sumasyon (aditif etki) iki veya daha fazla sayıda ilaç birlikte kullanıldığında görülen ve her birinin bireysel etkilerinin aritmetik toplamına eşit olan toplam etkidir. Potansiyalizasyon, iki veya daha fazla sayıda ilaç belirli dozlarda birlikte verildiklerinde oluşturdukları kombine etkinin miktarının, bu ilaçların bireysel etkilerinin aritmetik toplamından fazla olması durumudur.

İLAÇLARIN TOKSİK ETKİLERİ

Akut Toksik Etki: Bir ilacın tek doz veya çok kısa süre içerisinde (24 saat) birkaç doz alınmasıyla organizmada oluşan hasar akut toksisite olarak tanımlanır.

Subkronik Toksik Etki: Bir ilacın 30 güne kadar olan sürede günlük veya sık dozlar şeklinde verilmesi ile oluşan hasar subkronik etki olarak adlandırılır.

Kronik Toksik Etki: Bir ilacın hayat süresinin önemli bir bölümünü kapsayacak kadar uzun bir sürede günlük veya sık dozlar şeklinde verilmesi ile oluşan hasar kronik toksik etki olarak tanımlanır.

Mutajenik (Genotoksik) Etki: Mutasyon, kimyasalların veya radyasyonun hücrede deoksiribonükleik asit (DNA) molekülünde oluşturduğu kalıcı değişiktir.

Karsinojenik Etki: Kimyasala maruz kalma sonucu DNA'da meydana gelen mutasyonun hatalı DNA oluşumuna, bunun da maliyn (kötü huylu) bir hücreye dönüşmesine karsinojenik etki denir.

Transplasental Karsinojenik Etki: Gebelik döneminde maruz kalınan ilaçların doğacak bireylerdeki etkisi bazı durumlarda yıllarca sonra görülebilir.

Teratojenik Etki: Gebelerin bazı ilaç veya kimyasallara maruz kalmaları sonucunda fetusta malformasyon (gelişim bozukluğu) oluşması teratojenik etki olarak adlandırılır.

Fertilite Üzerine Etki: Kimyasalların doğurganlık üzerine toksik etkileri bu gruptadır.

İmmünotoksik Etki: İlaçların immün (bağışıklık) sistem üzerindeki zararlı etkileri immünotoksik etki olarak tanımlanır.

Alerji

İmmün sistem, çeşitli etkenlere karşı organizmayı korurken, özellikle aşırı düzeyde uyarıldığı zaman genellikle hasar verici, nadiren de öldürücü bazı olaylar gelişir. Bu immün cevaplar alerjik reaksiyonlar olarak tanımlanır.

Alerjik reaksiyonlar;

- Tip I reaksiyonlar (Anafilaktik reaksiyonlar, IgE),
- Tip II reaksiyonlar (Sitotoksik reaksiyonlar, IgM ve IgG),
- Tip III reaksiyonlar (Toksik immün kompleks çökmesine bağlı reaksiyonlar, IgM ve IgG) ve
- Tip IV reaksiyonlar (Hücre aracılığı ile olan veya gecikmiş reaksiyonlar) olarak sınıflandırılır.

Tip I, II ve III reaksiyonlar antikorlar aracılığı ile hemen oluşurken, Tip IV reaksiyonlar T hücreleri ve makrofajlar aracılığı ile gecikmiş olarak 48-72 saatte ortaya çıkar.

Otoimmünite

Organizmanın kendi antijenlerine karşı bir immün cevap oluşturmasıdır.

REÇETE TÜRLERİ

Beyaz Reçete: Özel bir kontrole tabi olmayan beserî ilaç müstahzarlarının yazıldığı reçete türüdür.

Yeşil Reçete: psikotrop madde ve müstahzarların yazılmasına özgü reçete türüdür.

Kırmızı Reçete: kontrole tabi uyuşturucu madde ve müstahzarların yazıldığı reçete türüdür. Bağımlılık yapma riski yüksek narkotik analjezikler ve kokain bu tür uyuşturucu reçetesinde yazılırlar.

Turuncu Reçete: Hemofili hastaları için sadece kan faktörlerinin yazımına özel reçete türüdür.

Mor Reçete: Faktör dışındaki diğer kan ürünlerine özel renkte kan ürünleri reçete türüdür.

ICD-10 Kodu: Uluslararası düzeyde İngilizce olarak “International Classification of Diseases” ya da kısaca “ICD” olarak kullanılan tanımlamanın dilimizdeki karşılığı “Hastalıkların Uluslararası Sınıflaması” olarak yapılır.

Medula: Genel Sağlık Sigortası (GSS) Medula Sistemi (MEDULA), Türkiye’de temel olarak sağlık tesislerinden, sigortalı ve hak sahipleri için verilen sağlık hizmeti için ödemeye esas fatura bilgisinin GSS sistemine aktarılmasını ve fatura bedellerinin tesislere ödenmesini sağlayan bir otomasyon sistemidir.

ÜNİTE-8

Sağlık, Hastalık ve Sağlık Hizmetleri Terimleri

SAĞLIK KAVRAMI

Sağlık hizmetlerinde yeni bir görüş, yeni bir anlayış ön plana çıkmıştır. Bu yaklaşımın adı '*holistik Yaklaşımı*'dir. Holistik yaklaşımın getirdiği yeni sağlık hizmetlerinin adı da koruyucu hekimlik 'tir. Koruyucu hekimlik:

1. Bireyin sağlığı ana ve babasının birleşmesinden ölümüne kadar geçen süreçte ele alınmalıdır.
2. Bireyin sağlığı, hayatı süresince koruyucu tıp uygulamalarının sorumluluğu içindedir.
3. İnsan hayatı hastalık ve sağlık dönemleri diye bölünemeyecek bir bütündür. Bu nedenle sağlık hizmeti hastaların yansira sağlam kişilere de götürülmelidir.
4. Birey çevresi ile bir bütündür. Kişi ve çevresi birbirinden ayrılamaz. Kişi çevresinden etkilenen ve çevresini etkileyen bir varlıktır. Bundan dolayı, kişiler çevreleri ile birlikte incelenmelidir. İnsanların hastalıklardan korunmaları veya tedavi edilmeleri için çevrelerindeki sosyal, fizik ve biyolojik faktörler olumlu hâle getirilmelidir.

Holistik yaklaşımın bütün dünyada benimsenmesiyle harekete geçen Birleşmiş Milletler,1946 yılında New York'ta Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nü kurdu.

Dünya Sağlık Örgütü Anayasası, 7 Nisan 1948 yılında 26 üye ülke tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Anayasanın ön sözünde, bütün insanlığın mutluluğu, güvenliği ve ahenk içinde yaşayabilmesi için sunulan temel ilkeler su şekilde özetlenmiştir.

1. Sağlık sadece hastalık ya da sakatlığın yokluğu değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyi oluş durumudur.
2. Irk, din, dil, politik inanç, ekonomik ve sosyal durum yönünden hiçbir ayrım gözetmeksizin, olanakların elverdiği en üst düzeydeki sağlık hizmetlerinden yararlanmak bütün insanların temel haklarından biridir.
3. Barış ve güvenlik içinde yaşamın temeli, bütün insanların sağlıklı olmasıdır. Bu husus kişiler ve devletler arasında tam bir iş birliği sağlanarak gerçekleştirilebilir.

Sağlık: Hastalık ve sakatlığın olmaması yanında beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik hâli Sağlık bu tanımla, çok boyutlu bir anlayışla ele alınmaktadır.

Fizyoloji: Canlıların vücutlarının (organ ve dokularının) nasıl çalıştığını inceleyen bilim dalı.

Holistik: İnsanı ruh ve beden olarak bölünmeyen bir bütün olarak kabul eden felsefe görüşü

Empati: Bir kişinin kendisini başka birisiyle ya da başka birisinin davranışlarıyla yakın olarak görmesi.

Adölesan: Çocukluktan erişkinliğe geçiş evresi. Başlangıç ve bitiş zamanları kişiden kişiye ve cinsiyete göre farklılık gösteren (10-19) yaş grubudur.

HASTALIK ETKENLERİ (AJAN)

Başlıca hastalık etkenleri biyolojik, besinsel, kimyasal, fiziksel, psikolojik ve toplumsal etkenler şeklinde sıralanabilir.

- **Biyolojik Etkenler:** Metazoonlar, mantarlar, protozoonlar, bakteriler, mikoplazmalar, riketsiyalar, viruslar ve prionlar şeklinde sıralanabilirler.
- **Besinsel Etkenler:** Üç farklı durum vardır: Besinlerde bulunan temel besin gruplarının (karbonhidrat, yağ, protein, vitamin mineral ve su) gereksinimine göre eksikliği ya da fazlalığı hastalığa neden olur.

- **Kimyasal Etkenler:** Dokularda değişmelere neden olan kimi zararlı kimyasal maddeler (karsinojenler, toksik (zehirli) maddeler, allerjenler vb.) insanlarda değişik düzeyde hastalıklara neden olurlar.
- **Fiziksel-Mekanik Etkenler:** Bu gruba delici, kesici ve ezici travmalar, anormal ısı, nem, esinti, basınç, ionizan ısımlar, titreşim ve gürültü gibi etkenler girer.
- **Psikolojik Etkenler:** Stres kelimesiyle ifade edilen ve ruhi sıkıntı veren zorlamalar ve bunaltıcı etkenler, zamanla insanda hastalıklara sebep olurlar.
- **Toplumsal Etkenler:** Toplumsal olaylar sonucunda hasta olunabilir.

KONAKÇI: Konakçıya ilişkin başlıca özellikler:

- Genetik yapı (Kalıtım)
- Yaş
- Cinsiyet
- Meslek
- Medeni durum
- Kişisel alışkanlıklar
- Etnik gruplar
- Organizmanın direnç mekanizması vb.

Patolojik: Hastalık etkenlerinin doku ve organlarda olusturduğu gözle görülebilen ya da görülemeyen yapısal ve görevsel değişiklikler.

Beklenen hayat ümidi: Belirli bir yastaki insanların ortalama daha kaç yıl yasayacağını gösteren ve istatistiksel yöntemlerle hesaplanan sayı. Beklenen hayat süresi halk sağlığı yönünden en iyi sağlık düzeyi göstergelerinden biridir. En sık olarak doğuştan beklenen hayat ümidi hesaplanır.

SAGLIGI KORUMA

Sağlıktan hastalığa geçiş ve hastalığın seyrinin bütününe birden bir **hastalığın doğal seyri** diyoruz. Bu seyir üç aşamada sonuçlanır:

- **Klinik öncesi evre (prepatojen evre):** Uyarılar ortaya çıkıncaya kadar geçen döneme klinik öncesi evre (prepatojen evre) denir.
- **Klinik evre (patojen evre):** Hastalık oluşumuna yol açan uyarılarla ilk karşılaştığı andan itibaren kişinin dokularında işlevlerinde değişiklikler ortaya çıkmaktadır.
- **Sonuç evresi:** Sonuç evresinde hastalarda dört şey olabilir. Hastalığın sonucunda kişi tamamen iyileşebilir, hâliyle kalabilir, sakat kalabilir, ya da ölebilir.

Sağlığı Koruyucu Önlemler

Sağlığı koruyucu önlemler, hastalığın doğal seyri sırasında uygulandığı döneme göre dört aşamada ele alınır.

1. Temel koruma
2. Birincil koruma
3. İkincil koruma
4. Üçüncül koruma

Temel Koruma

Temel korumanın amacı, hastalık riskini arttırıcı sosyal, ekonomik ve kültürel hayat özelliklerinin oluşmasını önlemektir. Temel korumaya örnek olarak, hava kirliliğinin global etkileri (sera etkisi, asit yağmuru, ozon deliği) ve kentsel alandaki etkileri (akciğer hastalığı, kalp hastalığı) açısından gerekliliğini verebiliriz.

- **Birincil Koruma:** Hastalıkların nedenlerine yönelik koruma önlemleri alınmasına birincil korunma denir. Birincil korunma uygulamaları, klinik öncesi evrede yapılır.
- **İkincil Korunma:** Bazı durumlarda özgün korunma tedbirleri istenilen sonuçları vermeyebilir. Bu durumda yapılması gereken erken teşhis, uygun tedavi ve sakatlıkların önlenmesidir.

Periyodik Muayene: İlk kez 1861 yılında İngiltere’de Dr. Horace Dobell, periyodik sağlık muayenelerinden söz etmiştir

- **Üçüncül Korunma:** Hastalık ve kaza gibi durumlarının bir sonucu olarak meydana çıkan özürlü veya hasta kişilerde mevcut olanaklar içerisinde fiziksel, ruhsal, sosyal (mesleki ve ekonomik) bakımdan en yüksek düzeye götürebilecek çabaların bütünüdür.

SAĞLIK HİZMETLERİ

A) Koruyucu Sağlık Hizmetleri

- **Çevreye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri**
 - Su kaynaklarının sağlanması ve denetimi
 - Katı atıkların denetimi
 - Zararlı canlılarla (haşere) mücadele
 - Besin sanitasyonu
 - Hava kirliliğinin denetimi
 - Gürültü kirliliğinin denetimi
 - Radyolojik zararlıların denetimi
 - İş sağlığı
- **Kişiyeye Yönelik Koruyucu Sağlık Hizmetleri**
 - Bağışıklama
 - Beslenmeyi düzenleme
 - Hastalıkların erken tanı ve tedavisi
 - Ana çocuk sağlığı hizmetleri
 - İlaçla koruma
 - Kişisel hijyen
 - Fiziksel aktivite
 - Sağlık eğitimi

B) Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri

- **Birinci Basamak Tedavi Hizmetleri:** Hasta tedavilerinin evde ve ayakta yapıldığı sağlık kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar yataksız sağlık kuruluşlarıdır. Aile sağlık Merkezleri, tüberküloz dispanserleri, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezleri birinci basamak tedavi hizmeti sunan kuruluşlara örnektir.
- **İkinci Basamak Tedavi Hizmetleri:** Hastaların yatırılarak teşhis ve tedavi hizmetlerinin verildiği genel hastanelerdir. Bu hizmetler, 3-4 uzman hekimin çalıştığı, 50-100 yataklı hastaneler olabileceği gibi, tam teşekküllü hastaneler de verilebilir.
- **Üçüncü Basamak Tedavi Hizmetleri:** Özel dal hastanelerinde verilen sağlık hizmetleridir. Kanser hastaneleri, sanatoryumlar, ruh sağlığı hastaneleri ve üçüncü basamak hizmeti veren kuruluşlarda verilen sağlık hizmetleri bu gruptadır

SAĞLIK HİZMETLERİ İLE İLGİLİ GENEL İLKELER

A) Herkes için Sağlık: DSÖ’nün 1977 yılında yapılan 30’uncu Genel Kurulu’nda ‘2000 yılında herkes için Sağlık’ hedefi kabul edildi. ‘Herkes için Sağlık’ kavramının başlıca 4 amacı vardır: Bunlar:

- **Sağlıkta hakkaniyet:** Ülkeler ve ülkelerin bölgeleri arasındaki sağlık yönünden farklılıkları en aza indirilmek.
- **Yıllara hayat katmak:** İnsanların fiziksel, ruhsal ve sosyal potansiyellerini tam olarak kullanmalarını sağlamak.
- **Hayata sağlık katmak:** Hastalık ve sakatlıkların en aza indirilmesi
- **Hayata yıllar katmak:** Erken ölümlerin önlenerek hayat beklentisinin uzatılması.

B) Temel Sağlık Hizmetleri: Temel Sağlık Hizmetleri kavramı ilk kez, 1978 yılında, Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu’nun (UNICEF) Kazakistan’ın eski başkenti Alma-Ata’da

düzenlediği bir konferansta ortaya konulan bir Kavramdır. Temel Sağlık Hizmetleri'nin daha iyi anlaşılabilmesi için dört yönünün bilinmesi gerekir:

• Temel Sağlık Hizmetleri, *sağlık hizmetlerinin genelini ilgilendiren bir görüştür*. Sağlık hizmetlerinin geneli ile ilgili bir görüş (felsefe) oluşudur. Bu görüşün temelini su dört nokta oluşturur:

- Sosyal eşitlik
- Öz sorumluluk
- Sağlık hizmetlerinin boyutu
- Uluslararası dayanışma

Temel Sağlık Hizmetleri, *sağlık hizmetlerinin örgütlenmesinde anahtardır*. Bir ülkede Temel Sağlık Hizmetleri örgütlenmesinin değerlendirmede bazı ilkelerin uygulanmasına bakmak gerekir: Bu ilkeler:

1. Sağlık hizmetlerinin planlama ve uygulamasına toplum katılmalıdır.
2. Sağlık hizmetleri 'ekip anlayışı' içinde verilmelidir. Hekim dışı personel kullanılmasına önem ve gerekirse öncelik sağlanmalıdır.
3. Halkın ilk başvuruları için hizmet birimleri kurulmalıdır.
4. Kademeli hasta sevk sistemi işletilmelidir.
5. Koruma, tedavi, rehabilitasyon ve sağlığı geliştirici hizmetler birlikte bir bütün olarak ele alınmalıdır.
6. Hizmet sürekli olmalıdır.
7. Sağlık yönünden birey ve çevresel risk belirlenmelidir.
8. Hizmet modeli, kişilerin kendi sağlıklarından sorumlu olmalarını destekler biçimde olmalıdır.
9. Hizmet modeli, toplumun koşullarına uygun teknolojiyi kullanmalıdır.

Temel Sağlık Hizmetleri, *sağlık hizmetlerinin ilk basamağıdır*. Temel Sağlık Hizmetleri, *bir faaliyetler grubudur*. Buna göre, her ülke en azından aşağıda belirtilen sekiz faaliyeti yapmak zorundadır. Bu faaliyetlerden vazgeçilemez.

- Halkın sağlık eğitimi,
- beslenme durumunun geliştirilmesi,
- temiz su sağlanması ve sanitasyon,
- ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması,
- başlıca bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama,
- endemik, epidemik ve pandemik hastalıkların kontrolü,
- sık görülen hastalıkların uygun tedavisi,
- temel ilaçların sağlanması

vazgeçilemez, yerine getirilmesi gereken sağlık hizmeti başlıklarıdır.

Endemik: Belli bir bölgede her yıl yaklaşık olarak aynı sayıda kişide görülen hastalık.

Epidemik: Bir hastalığın bir bölgede alışılmışın üzerinde bir sıklıkta görülmesi durumudur. Salgın kelimesiyle aynı anlamı taşır.

Pandemik: Birkaç ülkeyi etkisi altına alan büyük salgın.

SAĞLIK DÜZEYİ ÖLÇÜTLERİ

Sağlıkla ilgili problemlerin tespit edilmesi, çözümlerinin planlanması ve verilen sağlık hizmetlerinin değerlendirilebilmesi için gerekli sayısal değerlere *sağlık ölçütleri* denir. Sağlık ölçütleri, düzenli tutulan sağlık kayıtları yardımıyla elde edilir. Sağlık düzeyi ölçütleri,

- Bir toplumun sağlığını tanımlama (toplumsal tanı koyma) ve sağlığın değişik özelliklere göre (yas, cinsiyet vb.) göre değişimini belirleme,
- Sağlık sorunlarının zaman içindeki değişimini belirleme,
- Bir toplumun sağlık düzeyini diğer toplumlarla karşılaştırma,
- Sunulan sağlık hizmetlerinin değerlendirilebilmesinde kullanılır.

HASTALIK (MORBİDİTE) İLE İLGİLİ ÖLÇÜTLER

Prevalans: Prevalans için Türkçe uygun karşılık yaygınlık kelimesidir.

Prevalans hızı = [Belli bir yer ve zamanda görülen bütün olgular (eski+yeni) / Risk grubu] x 100

Nüfusu 1000 olan bir köyde 150 kişide romatoit artrit hastalığı vardır. Romatoit artrit hastalığının prevalans hızı ne kadardır? Romatoit artrit hastalığının prevalans hızı = $(150/1000) \times 100 = \%15$ 'dir.

Insidans: Belli bir zaman zarfında (genellikle 1 yıl) ortaya çıkan yeni vakaların veya olayların sayısıdır.

Insidans hızı = [Belli bir yer ve zamanda görülen yeni olgular / Risk grubu] x 100

Nüfusu 200,000 olan bir bölgede 2015 yılında 50 kişi akciğer kanser tanı almıştır. Bölgede akciğer kanseri insidans hızı = $(50/200,000) \times 100,000 = \%0.025$ olarak ifade edilir.

ÖLÜM (MORTALİTE) İLE İLGİLİ ÖLÇÜTLER

Kaba Ölüm Hızı: Ölüm ölçütleri içinde en sık kullanılan ölçüt olup, bir toplumdaki ölüm düzeyini gösteren kaba bir ölçüttür. Kaba ölüm hızı belli bir zaman zarfında (genellikle bir yıl) bir toplumda meydana gelen ölümlerin o toplumun nüfus sayısına bölümü olarak ifade edilir.

Kaba Ölüm Hızı = (Belirli bir yerde bir yılda meydana gelen ölüm sayısı / Aynı toplumun o yıla ait toplam nüfusu) x 1000

Türkiye'de 2014 yılı için nüfus 76,500,000 olup, 390,121 ölüm olmuştur. Türkiye'de 2014 yılı için Kaba ölüm hızı nedir? Kaba ölüm hızı = $(390,121/76,500,000) \times 1000 = \%0.51$

Bebek Ölüm Hızı: Bebek Ölüm Hızı, toplumların genel ve sağlık durumunu değerlendirmede değerli, anlamlı ve güçlü bir hız olarak daima kullanılır ve önemsenir. Bebeklik dönemi doğumdan itibaren hayatın ilk 365 günüdür. Bu dönemin tamamında ölüm riski ve nedenleri aynı değildir. Bu nedenle, hız doğumdan sonraki ilk 7 gün, 8-28 günler ve 29-365 günler için ayrı ayrı hesap edilir:

Bebek Ölüm Hızı= (Bir yıl içinde bir yasını doldurmadan ölen bebek sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısı) x 1000

Türkiye'de 2014 yılı içinde 1,337,504 canlı doğum olmuş, 14,821 bebek birinci yas gününe ulaşmadan ölmüştür. Türkiye'de 2014 yılı Bebek Ölüm Hızı ne kadardır? Bebek ölüm hızı= $(14,821/1,337,504) \times 1000 = \%11.1$ 'dir.

Neonatal (Yenidogan) Ölüm Hızı: Neonatal dönem; Canlı doğan bebeklerin 0–28 günlük dönemine denir. Bir yıl içinde 0–28 günlük iken ölen bebek sayısının o yılda doğan toplam canlı bebek sayısına bölünmesi ile bulunur.

Neonatal Bebek Ölüm Hızı = (Bir yıl içinde 0-28 günlük iken ölen bebek sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısı) x 1000

Postneonatal Bebek Ölüm Hızı: Postneonatal dönem; Canlı doğan bebeklerin 29–365 günlük dönemine denir.

Postneonatal Bebek Ölüm Hızı = (Bir yıl içinde 29-365 günlük iken ölen bebek sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki canlı doğum sayısı) x 1000

Perinatal Ölüm Hızı: Perinatal dönem: Canlı doğan bebeklerin 0–7 günlük dönemine denir.

Perinatal Ölüm Hızı= [(Bir yıl içinde ölü doğan bebek sayısı + (0–7) günlük iken ölen bebek sayısı) / Aynı toplumda o yıl içindeki toplam (canlı + ölü) doğum sayısı] x 1000

Ana Ölüm Hızı: Gebeliğin sekline ve süresine bakılmaksızın, gebelik, doğum ve lohusalık (doğumdan sonraki 42 gün) nedeniyle oluşan hastalıklar ve bunların komplikasyonları sonucunda oluşan ölümlere **ana ölümü** denilmektedir. Kaza ve intihar nedeniyle olan ölümler ana ölümü kapsamına girmez.

Ana Ölüm Hızı = (Bir yıl içinde gebelik, doğum ve lohusalık nedeniyle ölen anne sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki toplam canlı doğum sayısı) x 100,000

DOGUM (FERTİLİTE) İLE İLGİLİ ÖLÇÜTLER

Kaba Doğum Hızı

Doğumlarla ilgili yaş grubu 15–49 yaş kadınlardır.

Kaba Doğum Hızı = (Bir yıl içindeki toplam canlı doğum sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki toplumun nüfusu) x 1000

Türkiye’de 2014 yılı içinde canlı doğum sayısı 1,337,504, toplam nüfus 76,500,000, Türkiye’de 2014 yılı Kaba Doğum Hızı ne kadardır? Kaba Doğum Hızı = (1,337,504 /76,500,000) x 1000 = %0 17.5’dir.

Genel Doğurganlık (Üreme) Hızı: Genel Doğurganlık Hızı: Genel doğurganlık hızı bir yıl içinde olan canlı doğum sayısının doğurgan çağıdaki (15–49 yaş) kadın yıl ortası nüfusuna bölünmesi ile bulunur ve binde (%) olarak ifade edilir.

Genel Doğurganlık Hızı = (Bir toplumda bir yıldaki toplam canlı doğum sayısı / Aynı toplumda o yıl içindeki 15-49 yaşlardaki kadınların nüfusu) x1000

1.Aşağıdakilerden hangisi üst taraf kavşak kemiğidir?

- A) Sacrum
- B) Clavicula
- C) Ossa carpi
- D) Patella
- E) Femur

2.Aşağıdakilerden hangisi “Kinesio” teriminin anlamıdır?

- A) Su
- B) Hareket
- C) Kalça kemiği
- D) Kas
- E) Düz

3. 20. yüzyılın başlarında dilin bilimsel tanımı aşağıdakilerden hangisi tarafından yapılmıştır?

- A) Benjamin Lee Whorf
- B) Louise Trolle Hjelmslev
- C) Charles Kay Ogden
- D) Ferdinand de Saussure
- E) Ivor Armstrong Richards

4. Hemarthrosis nedir?

- A) Eklem içinde kan bulunmasıdır.
- B) Eklem içinde sıvı bulunmasıdır.
- C) Eklem hastalığıdır.
- D) Eklem boşluğunda abse bulunmasıdır.
- E) Eklem kapsülüdür.

5.Aşağıdakilerden hangisi hareket sistemine ait bir köktür?

- A) Vas
- B) Enter
- C) Os
- D) Pulmo
- E) Ren

6.Aşağıdakilerden hangisi duyu organlarına ait bir köktür?

- A) Ureter
- B) Ocul
- C) Angi
- D) Encephal
- E) Bronch

7.Aşağıdakilerden hangisi insan vücudundaki kısa kemiklere örnektir?

- A) Ulna
- B) Femur
- C) Fibula
- D) Tibia
- E) El kemikleri

8.Aşağıdakilerden hangisi üriner sisteme ait bir köktür?

- A) Hem
- B) Leuk
- C) Urethr
- D) Myel
- E) Ocul

9.Aşağıdakilerden hangisi solunum sistemine ait bir kök değildir?

- A) Bronch
- B) Derm
- C) Pulmo
- D) Laryng
- E) Trache

10.Başın arka kısmı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Facio
- B) Fibula
- C) Occipito
- D) Pelvo
- E) Parieto

11.Doğum sırasında perineye uygulanan kesiye ne ad verilir?

- A) Mastektomi
- B) Sezeryan
- C) Histerektomi
- D) Ooferektomi
- E) Epizyotomi

12. Valvuloplasty nedir?

- A) Kalbin plastik ameliyatıdır.
- B) Damar plastik ameliyatıdır.
- C) Koroner arterin plastik ameliyatıdır.
- D) Kapakçığın plastik ameliyatıdır.
- E) Atar damarların plastik ameliyatıdır.

13.Menide sperm olmamasına ne ad verilir?

- A) Oligospermi
- B) Azospermi
- C) Amenore
- D) Lökore
- E) Aspermi

14. Kabızlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Diare
- B) Meteorizm
- C) Flatulans
- D) Distansiyon
- E) Konstipasyon

15. Crohn Hastalığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İleitis terminalis
- B) Fekal impaction
- C) İrritabl barsak sendromu
- D) Steatohepatit
- E) Kollitis ülseroza

16.Aşağıdakilerden hangisi “Kalp kası ile ilgili” anlamını ifade eder?

- A) Kapillary
- B) Arteriole
- C) Myocardial
- D) Coronary
- E) Venous

17.Aşağıdakilerden hangisi kardiyak kasılmalara eşlik eden elektrik akımlarını incelemek için uygulanan grafik yöntemidir?

- A) Electrocardiography
- B) Angiography
- C) Arteriography
- D) Pulmonaryangiography
- E) Echocardiography

18.Bronşları genişletmek için kullanılan ilaçların genel adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mucolytic
- B) Spirometry
- C) Spirometer
- D) Bronchodilator
- E) Bronchoscopy

19.Feçesi yumuşatan ilaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lavman
- B) Kolegog
- C) Koleretik
- D) Laksatif
- E) Purgatif

20. Atrium sinister aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalbin sol üst boşluğu
- B) Kalbin sağ üst boşluğu
- C) Kalbin alt ve üst boşlukları arasında yer alan duvar
- D) Kalbin sağ alt boşluğu
- E) Kalbin sol alt boşluğu

A Grubu Cevap Anahtarı																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	B	D	A	C	B	E	C	B	C	E	D	E	E	A	C	A	D	D	A

1.Aşağıdakilerden hangisi “topuk” için kullanılan tıbbi terimdir?

- A) Calcaneo
- B) Carpo
- C) Pelvo
- D) Metacarpo
- E) Articulatio

2.Aşağıdakilerden hangisi sindirim sistemine ait bir kök değildir?

- A) Colo
- B) Pharyng
- C) Jejun
- D) Vas
- E) İle

3.Doğum bilimi ile ilgili tıp dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Obstetri
- B) Pediatri
- C) Jinekoloji
- D) Neonatoloji
- E) Üroloji

4.Aşağıdakilerden hangisi “Cardiologist” teriminin anlamıdır?

- A) Kalbin dış tabakası
- B) Kalbin ultrason yöntemi ile incelenmesi
- C) Kardiyoloji alanında uzman kişi
- D) Kalbin atış hızının normalden fazla olması
- E) Kalbin üst kısmına ait

5.Aşağıdakilerden hangisi dolaşım sistemine ait köklerden biridir?

- A) Uretr
- B) Cyst
- C) Chondr
- D) Lien
- E) Trache

6.Aşağıdakilerden hangisi hazımsızlık anlamına gelir?

- A) Aerofaji
- B) Afaji
- C) Anoreksi
- D) Meteorizm
- E) Dispepsi

7.Aşağıdakilerden hangisi “omuz çıkıntısı”nı ifade eder?

- A) Patella
- B) Coxae
- C) Tibia
- D) Humerus
- E) Acromio

8.Aşağıdakilerden hangisi “dışa doğru uzaklaştıran, çeken kas kütlesi”ni ifade eder?

- A) Articular
- B) Adductor
- C) Acetabular
- D) Abductor
- E) Acromio

9.Aşağıdakilerden hangisi kalınbağırsağın karın ile ağzılaştırılmasıdır?

- A) Enterostomi
- B) Kolesistektomi
- C) Kistektomi
- D) Kolektomi
- E) Kolostomi

10.Aşağıdakilerden hangisi vücudun yarısının tam ya da kısmi felcidir?

- A) Hematom
- B) Hemiparezi
- C) Hemipleji
- D) Parapleji
- E) Kuadripleji

11.Kansızlığı belirten tıbbi terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lökopeni
- B) Anemi
- C) Pansitopeni
- D) Sitopeni
- E) Trombopeni

12.Aşağıdakilerden hangisi koruyucu sağlık hizmetlerinin kapsamında değildir?

- A) Hastaların iyileştirilmesi
- B) Aşılama hizmetleri
- C) Beslenme durumunun düzeltilmesi
- D) Sağlıklı yaşam biçimlerinin geliştirilmesi
- E) Temiz içme suyu sağlanması

13.Aşağıdakilerden hangisi uyutucu ilaç anlamına gelir?

- A) Antidepresif
- B) Sedatif
- C) Trankilizan
- D) Hipnotik
- E) Purgatif

14.Aşağıdakilerden hangisi karaciğer tümörünü tanımlar?

- A) Nefroma
- B) Hepatoma
- C) Lenfoma
- D) Multipl myeloma
- E) Lösemi

15.Tip I alerjik reaksiyonda rol oynayan immünglobulin aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IgG
- B) IgA
- C) IgE
- D) IgM
- E) IgD

16.Bir firma tarafından standart bir formülasyona uygun olarak hazırlanan ilaç grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ofisinal ilaç
- B) Müstahzar
- C) Etkin ilaç
- D) Majistral ilaç
- E) Farmasötik ilaç

17.Aşağıdakilerden hangisi ilacın kas içi uygulamasıdır?

- A) İntravenöz
- B) İntramüsküler
- C) Subkutan
- D) İntratekal
- E) İntraartiküler

18.Aşağıdakilerden hangisi özellikle yüz ve saçlı deride yoğun olarak bulunan yağ bezlerinin aşırı salgı üretmesi durumudur?

- A) Sebore
- B) Kloazma
- C) Peteşi
- D) Eritem
- E) Sellülit

19. Neonatal dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Canlı doğan bebeklerin 29–365 günlük dönemidir.
- B)Canlı doğan bebeklerin 1–365 günlük dönemidir.
- C) Hayatın 0-5 yaş dönemidir.
- D) Canlı doğan bebeklerin 0–7 günlük dönemidir.
- E) Canlı doğan bebeklerin 0–28 günlük dönemidir.

20.Aşağıdakilerden hangisi evde bakım kurumlarında verilen sağlık hizmeti kapsamındadır?

- A) Teşhis ve tedavi
- B) Teşhis-acil cerrahi
- C) Koruyucu, tedavi ve rehabilitasyon
- D) Tedavi-acil cerrahi
- E) Tedavi- cerrahi

A Grubu Cevap Anahtarı																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A	D	A	C	D	E	E	D	E	C	B	A	D	B	C	B	B	A	E	C

2018 GÜZ ARASINAV SORULARI

1.Türk Yazı Devrimi hangi tarihte gerçekleşmiştir?

- A) 23 Nisan 1920
- B) 30 Ağustos 1923
- C) 09 Ağustos 1928
- D) 26 Eylül 1932
- E) 8 Kasım 1937

2.Aşağıdakilerden hangisi, bir hastalığa bağlı eklemlerde oluşan çarpıklık, eğrilik sonucu eklemin bükülememesidir?

- A) Scolyosis
- B) Ankylosis
- C) Lordosis
- D) Kyphosis
- E) Arthropathy

3.Aşağıdakilerden hangisi serbest üst taraf kemiklerinden biridir?

- A) Clavicula
- B) Os pedis
- C) Femur
- D) Humerus
- E) Scapula

4.Bilim dilinde ölçünleştirme sürecinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Söz konusu terimlerin sistematik oluşumu sağlanır.
- B) Yeğlenen terimlerin ulusal, uluslararası ve profesyonel ölçünler gereği yaygınlaştırılması sağlanır.
- C) Bilimdilinin yabancı öğelerden arındırılması sağlanır.
- D) Kullanılması yeğlenen terimler seçilir.
- E) Ödünç terim ve çeviriler kullanıma sunulur.

5.Aşağıdakilerin hangisinde “Nasopharyngeal” teriminde yer alan köklerin anlamları doğru şekilde yer alır?

- A) Larenks-Farenks
- B) Burun-Farenks
- C) Ağız-Burun
- D) Akciğer-Larenks
- E) Hava-Akciğer

6.Karın boşluğunun endoskopik olarak incelenmesine ne ad verilir?

- A) Sigmoidoskopi
- B) Duodenoskopi
- C) Sistoskopi
- D) Laparoskopi
- E) Anaskopi

7.Rhabdomyosarcoma aşağıdakilerden hangisinin kötü huylu tümörüdür?

- A) Tendon
- B) Omurga
- C) Kıkırdak
- D) Düz kas
- E) Çizgili kas

8.Aşağıdakilerden hangisi yön belirten ön eklerden biridir?

- A) Di-
- B) Ab-
- C) Anti-
- D) An-
- E) A

9.Aşağıdakilerden hangisi kan kusmayı ifade eder?

- A) Hematemez
- B) Hemoptizi
- C) Metroraji
- D) Melena
- E) Hemoraji

10. Thoracoplasty aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kulak plastik ameliyatıdır.
- B) Trakeanın plastik ameliyatıdır.
- C) Göğüs plastik ameliyatıdır.
- D) Diyafragma plastik ameliyatıdır.
- E) Burun plastik ameliyatıdır.

11.Kanda yoğun miktarda karbondioksit bulunmasına ne ad verilir?

- A) Hypercapnia
- B) Hyperpnea
- C) Oligopnea
- D) Dyspnea
- E) Hypocapnia

12.Aşağıdakilerden hangisi “Tachy-” ön ekinin anlamıdır?

- A) Hızlı
- B) Kısa
- C) Tansiyon
- D) Yavaş
- E) Uzun

13.Aşağıdakilerden hangisi büyüklük ya da derece ile ilgili ön eklerden biri değildir?

- A) Pan-
- B) Oligo-
- C) Hipo-
- D) Pre-
- E) Hiper-

14.Aşağıdakilerden hangisi dalak büyüklüğünü ifade eder?

- A) Hepatomegali
- B) Akromegali
- C) Splenomegali
- D) Singultus
- E) Polip

15.Aşağıdakilerden hangisi sindirim kanalının, ağız ve burun boşluğunun arkasında yer alan yapıdır?

- A) Bronş
- B) Larenks
- C) Trakea
- D) Gırtlak
- E) Farenks

16.Aşağıdakilerden hangisi "delinme" anlamına gelir?

- A) İleus
- B) Perforasyon
- C) Motilite
- D) Penetrasyon
- E) Melena

17.Koksar kemikte femur başının yerleştiği eklem boşluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fibulo
- B) Glaneo
- C) Acetabulo
- D) Humerus
- E) Ulna

18.Karaciğerin bir bölümünün çıkarılmasına ne ad verilir?

- A) Hepatektomi
- B) Hemoroidektomi
- C) Kistektomi
- D) Gastrektomi
- E) Kolesistektomi

19.Aşağıdakilerden hangisi insan vücudundaki uzun kemiklere bir örnektir?

- A) Scapula
- B) Sacrum
- C) Vertebra
- D) Kafatası kemikleri
- E) Femur

20.Dil bilim, aşağıdaki temel alanlardan hangisinin altında yer alır?

- A) Fen bilimleri
- B) Sağlık bilimleri
- C) Mühendislik
- D) Sosyal ve beşeri bilimler
- E) Filoloji

A Grubu Cevap Anahtarı																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	B	D	E	B	D	E	B	A	C	A	A	D	C	E	B	C	A	E	D

1. İki İngiliz dil bilimci olan Ogden ile Richards 1923 yılında göstergeyi tanımlamak adına bir gösterge bilimsel üçgen çizmişlerdir. Bu üçgende Saussure'ün iki ögeli çizimine ilave edilen üçüncü öge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavram
- B) İmge
- C) Sembol
- D) Düşünce
- E) Nesne

2. Aşağıdakilerden hangisi olumsuzluk veren ön eklerden biri değildir?

- A) anti-
- B) de-
- C) im-
- D) a-
- E) bi-

3. Aşağıda verilen köklerden hangisi “alt çene kemiği” ni ifade etmektedir?

- A) Mandibul/o
- B) Maxill/o
- C) Medull/o
- D) Metacarp/o
- E) Metatars/o

4. Aşağıda verilen tıbbi terimlerden hangisi “Hareket ederken ağrı hissetme” tanımına karşılık gelmektedir?

- A) Abductor
- B) Kinesiology
- C) Dyskinesia
- D) Adductor
- E) Atrophy

5. Aşağıdakilerden hangisi “-ptysis” tıbbi teriminin karşılığıdır?

- A) Tükürme
- B) Kusma
- C) Ölçme
- D) Yazma
- E) Kaydetme

6. Aşağıdakilerden hangisi “soluk alma” kavramına karşılık gelir?

- A) Expiration
- B) Hyperpnea
- C) Hypoxia
- D) Inspiration
- E) Apnea

7. “ileus” terimini aşağıdakilerinden hangisi karşılamaktadır?

- A) Bağırsak gazı
- B) Hıçkırık
- C) Karında gurultu
- D) Bağırsak düğümlenmesi
- E) Yellenme

8. Mesanede idrar birikmesini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hipospadias
- B) Glob vezikal
- C) Sistit
- D) İdrar enkontinansı
- E) Distansiyon

9. Aşağıdakilerden hangisi organum olfactorius'un karşılığıdır?

- A) Görme organı
- B) İşitme organı
- C) Tat organı
- D) Koku organı
- E) Dokunma organı

10. Parasempatik sistemin hakim olduğu bir durumda aşağıdakilerden hangisi görülmez?

- A) Kalp hızının yavaşlaması
- B) Göz bebeklerinin daralması
- C) Bağırsak hareketleri hızlanması
- D) Kandaki şeker seviyesi artması
- E) Kalp damarlarının daralması

11. Aşağıdakilerden hangisi “analjezik” tıbbi teriminin karşılığıdır?

- A) İltihap giderici
- B) Uyku verici
- C) İshâl kesici
- D) Ağrı kesici
- E) Kusma Önleyici

12. Aşağıdakilerden hangisi uyuşturucu ilaç anlamındadır?

- A) Analjezik
- B) Hipnotik
- C) Narkotik
- D) Sedatif
- E) Anestezik

13. Aşağıdaki hastalıklardan hangisinde mide bağırsak yavaşlaması sonucu ilacın emilimi az olur?

- A) Migren b.
- B) Vertigo
- C) Mani
- D) Depresyon
- E) Hipertansiyon

14. “Antihelmintik” teriminin ek-kök ayrımı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) an-ti-helmint-ik
- B) anti-helmin-tik
- C) anti-helmit-ik
- D) an-ti-helmin-tik
- E) anti-helmintik

15. Sağlığın ruhsal boyutu aşağıdaki yeteneklerin hangisi ile ilgili değildir?

- A) Görme ve işitme kapasitesi
- B) Stres ile başa çıkabilme
- C) Rahatlama gücü
- D) Çatışmalara çözüm üretebilme
- E) Sorunları çözebilme

16. Nüfusu 1000 olan bir köyde 150 kişide romatoid artrit hastalığı vardır. Buna göre romatoid artrit hastalığının prevalans hızı ne kadardır?

- A) 150
- B) 1000
- C) 10%
- D) 15%
- E) 7%

17. Aşağıdakilerden hangisi “Tachycardia” tıbbi teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A) Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonu
- B) Kalbin atım hızının normalden düşük olması
- C) Kalbin atım hızının normalden yüksek olması
- D) Kalbin iç tabakasının enflamasyonu
- E) Kalbin dış tabakasının enflamasyonu

18. Aşağıdakilerin hangisi “testis iltihabı” teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A) Üretrit
- B) Prostatit c.
- C) Vezikülit
- D) Orşit
- E) Sistit

19. “İstenen etkiyi meydana getiren doz” aşağıdakilerden hangisine karşılık gelmektedir?

- A) Doz
- B) Dozaj
- C) Günlük doz
- D) Dozaj aralığı
- E) Efektif doz

20. Aşağıdaki etkenlerden hangisi kişiye ilişkin özelliklerden biri değildir?

- A) Kültür
- B) Medeni durum
- C) Etnik grubu
- D) Meslek
- E) Cinsiyet

1-E 2-E 3-A 4-C 5-A 6-D 7-D 8-B 9-D 10-D 11-D
12-C 13-A 14-C 15-A 16-D 17-C 18-D 19-E 20-A

1. Aşağıdakilerin hangisinde Türk Dil Devriminin aşamaları sırasıyla verilmiştir?

- A) Yazı Devrimi – Özgün Dil Devrimi – Genel Dil Devrimi
- B) Genel Dil Devrimi – Özgün Dil Devrimi – Yazı Devrimi
- C) Yazı Devrimi – Genel Dil Devrimi – Özgün Dil Devrimi
- D) Özgün Dil Devrimi – Genel Dil Devrimi – Yazı Devrimi
- E) Genel Dil Devrimi – Yazı Devrimi – Özgün Dil Devrimi

2. Terim bilimi ile sözcük bilimi arasında terim alış-verişi bakımından birbirine zıt görüşler vardır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Özgün Dil'den Genel Dil'e geçiş vardır, ancak Genel Dil'den Özgün Dil'e geçiş yoktur.
- B) Özgün Dil'den Genel Dil'e geçiş vardır.
- C) Genel Dil'den Özgün Dil'e geçiş vardır.
- D) Özgün Dil olsun Genel Dil olsun her iki yönde geçiş yoktur.
- E) Genel Dil'den Özgün Dil'e geçiş olabileceği gibi, Özgün Dil'den Genel Dil'e ve tam tersi geçiş yoktur.

3. Aşağıdakilerden hangisi beyaz anlamına gelen ön eklerden biridir?

- A) –eritr B) –klor
- C) –löko D) –siyan
- E) –siro

4. Aşağıdakilerden hangisi olumsuzluk veren ön eklerden biri değildir?

- A) anti-
- B) de-
- C) im-
- D) a-
- E) bi-

5. Aşağıdakilerden hangisi hareket sistemine ait terimlerden biri değildir?

- A) oste
- B) ren
- C) chondr
- D) arthr
- E) my

6. Aşağıda verilen köklerden hangisi “koksar kemikte femur başının yerleştiği eklem boşluğu” nu ifade etmektedir?

- A) Ankyl/o
- B) Arthr/o
- C) Acromi/o
- D) Acetabul/o
- E) Articul/o

7. Aşağıdakilerden hangisi “enfeksiyon” tanımına karşılık gelen son ektir?

- A) genesis
- B) ic
- C) itiş
- D) malacia
- E) meter

8. Aşağıdakilerden hangisi çizgili kas yapısına sahip organlardan biridir?

- A) Dalak
- B) Kalın bağırsak
- C) Kalp
- D) Karaciğer
- E) Safra kesesi

9. Aşağıda verilen tıbbi terimlerden hangisi “Hareket ederken ağrı hissetme” tanımına karşılık gelmektedir?

- A) Abductor
- B) Kinesiology
- C) Dyskinesia
- D) Adductor
- E) Atrophy

10. Aşağıdakilerden hangisi “Bursitis” tıbbi teriminin tanımındır?

- A) Bursanın iltihaplanması
- B) Doku ya da organlarda anormal gerginlik
- C) Tendon, ligament ve kasın bağ dokusunda ağrı
- D) Bursaların cerrahi olarak çıkarılması
- E) İstemli hareketin anormal yavaşlaması

11. Aşağıdakilerden hangisi “-ptysis” tıbbi teriminin karşılığıdır?

- A) Tükürme
- B) Kusma
- C) Ölçme
- D) Yazma
- E) Kaydetme

12. Aşağıdakilerden hangisi “soluk alma” kavramına karşılık gelir?

- A) Expiration
- B) Hyperpnea
- C) Hypoxia
- D) Inspiration
- E) Apnea

13. Aşağıdakilerden hangisi “Pneumopleuritis” teriminin tanımındır?

- A) Sıkıntılı, zor solunum
- B) Bronşların enfeksiyonu
- C) Konuşmada zorluk
- D) Solunumun normalden yavaş solunum olması
- E) Plevra ve akciğerin enfeksiyonu

14. Aşağıdakilerden hangisi “Vasodilation” tıbbi teriminin anlamını taşımaktadır?

- A) Damar çaplarının genişlemesi
- B) Damar çaplarının daralması
- C) Bir venin kan pıhtısı ile tıkanması
- D) Kalp kası hastalığı
- E) Kalbin normal boyutundan daha büyük olması

15. Aşağıdakilerden hangisi “Pancarditis” tıbbi teriminin tanımındır?

- A) Düz kas liflerinin kasılmasıyla bir damarın çapının azalması ya da daralması olayıdır.
- B) Kan, plazma ve lenfin damar çeperinden dışarı sızmasıdır.
- C) Kalbin bütün tabakalarının enflamasyonudur.
- D) Kan damarlarında genişlemesidir.
- E) Damar plastik ameliyatıdır.

16. Aşağıdakilerin hangisi “halitozis” teriminin anlamını karşılamaktadır?

- A) Geçirme
- B) Ağız kokusu
- C) Karında gaz
- D) Karında gurultu
- E) Hazımsızlık

17. Aşağıdakilerinden hangisi “mide fitiğini” ifade eder?

- A) Femoral herni
- B) Hepatoma
- C) İnguinal herni
- D) Akalazya
- E) Hiatus hernisi

18. Mesanenin endoskopik incelemesini tanımlayan terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sistografi
- B) Üreteroskopi
- C) Pyelografi
- D) Sistoskopi
- E) Kolposkopi

19. Mesanede idrar birikmesini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hipospadias
- B) Glob vezikal
- C) Sistit
- D) İdrar enkontinansı
- E) Distansiyon

20. Aşağıdakilerden hangisi “epispadias” tıbbi terimin tanımıdır?

- A) Ürethra deliğinin penisin altında olması
- B) Üreterde taş bulunması
- C) Testislerin aşağıya inmemesi
- D) Menide sperm olmaması
- E) Ürethra deliğinin penisin üstünde olması

1-C 2-A 3-C 4-E 5-B 6-D 7-C 8-C 9-C 10-A 11-A
12-D 13-E 14-A 15-C 16-B 17-E 18-D 19-B 20-E

5.ÜNİTE

1. Aşağıdakilerden hangisi arka beyinin bölümlerinden biridir?

- A) Pons
- B) Substantia nigra
- C) Diencephalon
- D) Limbik sistem
- E) Cerebral hemispheres

Çözüm: Tablo 5.1 Beynin Bölümleri ve Bu Bölümlerinden Gelişen Yapılar; Arka Beyin (rhomb-encephalon); Cerebellum, Pons, Bulbus (Medulla Oblongata). Doğru cevap A'dır.

2. Aşağıdakilerden hangisi “hareketlerin yavaşlaması” olarak ifade edilir?

- A) Bradykinesia
- B) Amnesia
- C) Apoplexia
- D) Agnosia
- E) Dyskinesia

Çözüm: Tablo 5.3: Brady-kinesia (bradikinezi): Hareketlerin yavaşlaması. Doğru cevap A'dır.

3. Aşağıdakilerden hangisi “Neurotomy” teriminin karşılığıdır?

- A) Kesilen sinirin dikilmesi
- B) Sinirin kesilmesi
- C) Ganglionun kesip çıkarılması
- D) Sinir plastik ameliyatı
- E) Sinir lezyonunun kesip çıkarılması

Çözüm: Tablo 5.4: Sinir Sistemi Hastalıklarının Cerrahi Müdahalesi ile İlgili Terimler; Neur-o-tomy (nörotomi): Sinirin kesilmesi. Doğru cevap B'dir.

4. Duyu organlarımızdan “organum vestibulocochleare” nin görevi nedir?

- A) Isı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar.
- B) Görmemizi sağlar.
- C) Koku almamızı sağlar.
- D) İşitme ve denge ile ilgili duyuları almamızı sağlar.
- E) Tat almamızı sağlar.

Çözüm: Duyu Organları Hakkında Genel Bilgiler. Duyu organlarımız ve başlıca görevleri şu şekildedir: - Organum vestibulocochleare: İşitme ve denge ile ilgili duyuları almamızı sağlar. - Organum tactus: Isı, ağrı ve temas ile ilgili hisleri alma görevi yapar. - Organum olfactus: Koku almamızı sağlar. - Organum gustus: Tat almamızı sağlar. - Organum visus: Görmemizi sağlar. Doğru cevap D'dir.

5. “Choroidea” göz küresini oluşturan tabakalardan hangisinde yer alır?

- A) Tunica Interna
- B) Tunica Vasculosa
- C) Tunica Fibrosa
- D) Retina
- E) Sclera

Çözüm: Göz Küresi: Orta Tabaka (Tunica Vasculosa); Choroidea: Retina ile sclera arasında yer alan gözün damarsal tabakasıdır. Gözün kanla beslenmesinde görev alan bütün damarlar bu tabaka yoluyla göz küresine girerler. Doğru cevap B'dir.

6. Aşağıdakilerden hangisi “Chorioretinitis” teriminin karşılığıdır?

- A) Koroid ve retinanın iltihabı.
- B) Gözyaşı kesesinin iltihabı.
- C) Görme yetisinin sonradan bozulması.
- D) Göz yorgunluğu.
- E) Göz kapaklarının istemsiz kasılması, göz tiki.

Çözüm: Tablo 5.5 Görme Duyusu ile İlgili Terimler; Chori-o-retin-itis (korioretinit): Koroid ve retinanın iltihabı. Doğru cevap A'dır.

7. Aşağıdakilerden hangisi görme duyusu ile ilgili “Exophthalmia” teriminin karşılığıdır?

- A) Göz merceğinin travma ya da operasyon sonucu yok olması
- B) Göz merceğinin saydamlığının azalması
- C) Gözyaşı kanalının daralması
- D) Görme keskinliğinin azalması
- E) Göz küresinin dışa çıkıklığının ya da bombeliğinin fazla olması

Çözüm: Tablo 5.5 Görme Duyusu ile İlgili Terimler; Ex-ophthalm-ia (ekzoftalmi): Göz küresinin dışa çıkıklığının ya da bombeliğinin fazla olması. Doğru cevap E'dir.

8. Aşağıdakilerden hangisi işitme ve denge duyusu ile ilgili “Hyperacusis” teriminin karşılığıdır?

- A) Seslerin olduğundan yüksek tonda duyulması.
- B) Orta kulakta bulunan kulak kemikçikleri.
- C) İşitme duyusunun ileri derecede azalması.
- D) Seslerin olduğundan düşük tonda duyulması.
- E) Total işitme kaybı, sağırılık.

Çözüm: Tablo 5.6 İşitme ve Denge Duyusu ile İlgili Terimler; Hyper-acusis (hiperakuzi): Seslerin olduğundan yüksek tonda duyulması. Doğru cevap A'dır.

9. Aşağıdakilerden hangisi işitme ve denge duyusu ile ilgili “Otitis media” teriminin karşılığıdır?

- A) Kulak çınlaması.
- B) Kulak akıntısı.
- C) Orta kulak iltihabı.
- D) Kulak ağrısı.
- E) İç kulak iltihabı.

Çözüm: Tablo 5.6 İşitme ve Denge Duyusu ile İlgili Terimler; Ot-itis media (otitis medya): Orta kulak iltihabı. Doğru cevap C'dir.

10. Aşağıdakilerden hangisi “Panhypopituitarism” teriminin karşılığıdır?

- A) Kanda kalsiyum konsantrasyonunun düşük oluşu
- B) Paratiroid bezinin aktivitesinin düşük olması.
- C) Pankreastan yeterince insulin salınamaması.
- D) Hipofiz bezinin tümüyle yetersiz olması.
- E) Paratiroid bezinin hiperfonksiyonuyla ortaya çıkan sendrom.

Çözüm: Tablo 5.9 Endokrin Sistem ile İlgili Terimler; Pan-hypo-pituitar-ism (panhipopituitarizm): Hipofiz bezinin tümüyle yetersiz olması. Özellikle ön hipofizin (antehipofizer) yetmezliği için kullanılan sözcük. Doğru cevap D'dir.

6.ÜNİTE

1. Eklemde iltihap olmayıp aşınma olan romatizma tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İltihabı olmayan romatizmalar.
- B) Mikropların eklemde oturmasıyla ortaya çıkan mikrobik romatizmalar.
- C) Bağışıklık sisteminin bozuk oluşu sonucu gelişen mikropsuz iltihap.
- D) Kristallerin eklemlerde ve çeşitli dokularda oturarak yaptığı tahriş sonucu ortaya çıkan iltihap.
- E) İltihabı olan romatizmalar.

Çözüm: Temel olarak 2 tip romatizma vardır: 1.İltihabı olanlar. 2. İltihabı olmayanlar. 1.İltihabı olan romatizmalar 3 tiptir. - Mikropların eklemde oturmasıyla ortaya çıkan mikrobik romatizmalar. - Bağışıklık sisteminin bozuk oluşu sonucu gelişen mikropsuz iltihap. - Başta ürik asit olmak üzere diğer kristallerin eklemlerde ve çeşitli dokularda oturarak yaptığı tahriş sonucu ortaya çıkan iltihap. 2. İltihabı olmayan romatizmalar. Doğru cevap A'dır.

2. Aşağıdakilerden hangisi sık görülen romatizmal hastalıklardandır?

- I. Artroz
- II. Fibromyalji, bel, boyun ağrıları
- III. Romatoid artrit
- IV. Spondiloartropatiler ve ankilozan spondilit
- V. Vaskülitler ve Behçet hastalığı
- VI. Ailevi Akdeniz ateşi

- A) I, II, III, IV, V ve VI
- B) II, III, IV ve VI
- C) I, II, III ve IV
- D) III, IV, V ve VI
- E) II, III, V ve VI

Çözüm: Sık Görülen Romatizmal Hastalıklar: - Artroz (Kireçlenme) - Yumuşak doku romatizmaları (Fibromyalji, bel, boyun ağrıları) - Romatoid artrit - Spondiloartropatiler ve ankilozan spondilit - Vaskülitler ve Behçet hastalığı - Gut Hastalığı - Ailevi Akdeniz ateşi - Akut eklem romatizması - Reaktif artritler - Kristal artritleri - İnfeksiyöz artritler - Bağ dokusu hastalıkları; SLE, polimiyozit-dermatomiyozit, skleroderma, mixt bağ dokusu hastalığı - Juvenil artrit - Bursitis, tendinitis. Doğru cevap A'dır.

3. Aşağıdakilerden hangisi artrit ve romatizmanın bulgularındandır? I. Bir veya daha fazla eklemde şişlik II. Eklemler etrafında katılık III. Eklemlerde kızarıklık ve sıcaklık artışı IV. Eklemlerde sürekli veya tekrarlayan ağrı V. Eklemi hareket ettirmede veya kullanmada zorluk

- A) II, III, IV ve V
- B) I, II, III, IV ve V
- C) I, III, IV ve V
- D) I, II, IV ve V
- E) I, II, III ve V

Çözüm: Artrit ve Romatizmanın Bulguları: - Bir veya daha fazla eklemde şişlik - Eklemler etrafında katılık - Eklemlerde kızarıklık ve sıcaklık artışı - Eklemlerde sürekli veya tekrarlayan ağrı - Eklemi hareket ettirmede veya kullanmada zorluk. Doğru cevap B'dir.

4. Aşağıdakilerden hangisi “aplastik anemi” teriminin karşılığıdır?

- A) Bağışıklıkla ilgili trombosit hastalığı.
- B) Kırmızı kan hücrelerinin erimesi sonucu oluşan kansızlık.
- C) Böbrekten menşee alan tümör.
- D) Kemik iliğinde kan yapılamaması.
- E) Kalıtsal olan bir hemoglobin bozukluğu hastalığı.

Çözüm: Tablo 6.2: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Tanı Terimleri; a-platik an-emia (aplastik anemi): kemik iliğinde kan yapılamaması. Doğru cevap D'dir.

5. Aşağıdakilerden hangisi “bone marrow aspiration” teriminin karşılığıdır?

- A) İğne aspirasyonu ile doku alma.
- B) Kemik iliği biyopsisi.
- C) Kesit röntgen filmi.
- D) Yüksek frekanslı ses dalgası görüntüsü.
- E) Sıvı ve salgıların hücresel muayenesi.

Çözüm: Tablo 6.3: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Teşhis Yöntemleri Terimleri; bone marrow a-spira-ti-on (Kemik iliği aspirasyonu): Kemik iliği biyopsisi. Doğru cevap B'dir.

6. Aşağıdakilerden hangisi “cytological examination” teriminin karşılığıdır?

- A) Sıvı ve salgıların hücresel muayenesi
- B) Keserek doku alma.
- C) Karaciğerden menşee alan tümör.
- D) Kemik iliği nakli.
- E) Düz adale sarkomu.

Çözüm: Tablo 6.3: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Teşhis Yöntemleri Terimleri; cyt-ologi-cal ex-a-mina-ti-on (sitolojik muayene): Sıvı ve salgıların hücresel muayenesi. Doğru cevap A'dır.

7. Aşağıdakilerden hangisi “Tranquilizer” teriminin karşılığıdır?

- A) Uyutarak tedavi.
- B) Yeniden canlandırma.
- C) Elektrik Şoku ile tedavi.
- D) Psikolojik tedavi.
- E) Kaygıyı giderici ilaç.

Çözüm: Tablo 6.5: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Tıbbi Sağaltım ve İlaç Terimleri; Tran-quil-iz-er (Tranklizan): Kaygıyı giderici ilaç. Doğru cevap E'dir.

8. Aşağıdakilerden hangisi “anticoguland” teriminin karşılığıdır?

- A) Kanın pıhtılaşmasını önleyici.
- B) Kas gevşetici.
- C) Teskin edici.
- D) Uyku verici.
- E) Yangı giderici.

Çözüm: Tablo 6.5: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Tıbbi Sağaltım ve İlaç Terimleri; anti-cogul-and (antikoagulan): kanın pıhtılaşmasını önleyici. Doğru cevap A'dır.

9. Yeniden canlandırma ifadesi aşağıdakilerden hangisinin karşılığıdır?

- A) Hypnotic
- B) Anesthetic.
- C) Reanimasyon
- D) Antipsychotic
- E) Analgesic

Çözüm: Tablo 6.5: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Tıbbi Sağaltım ve İlaç Terimleri; re-a-nima-si-on (reanimasyon): yeniden canlandırma. Doğru cevap C'dir.

10. Aşağıdakilerden hangisi “alyuvarların büyüklüklerinin eşit olmaması” olarak ifade edilir?

- A) Lymphadenopathy
- B) Leukocytosis
- C) Arthralgia
- D) Anisotosis
- E) Coagulation

Çözüm: Tablo 6.1: Onkoloji, Anesteziyoloji, Romatoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp, Geriatri, Pediatri Dalları ile ilgili Semptom ve Hastalık Terimleri; ani-osit-osis (anizositoz): alyuvarların büyüklüklerinin eşit olmaması. Doğru cevap D'dir.

1. Aşağıdakilerden hangisi majistral ilaçların özelliklerinden birisidir?

- A) Hasta reçetesinde uygun olarak eczanede hazırlanır
- B) Firmalar tarafından büyük ölçüde üretilir
- C) Eczane ortamında hazırlanıp doğrudan hastaya sunulur
- D) Farmakope'ye göre hazırlanır
- E) Referans bir ilacın patent süresi bitikten sonra üretimi yapılabilir

Çözüm: Majistral ilaçlar Bir hastaya yazılan bireysel reçeteye uygun olarak eczanede hazırlanan tıbbi ürünlerdir. Firmalar tarafından üretilen ilaçlara ise müstahzarlar olarak adlandırılır. Referans ilaçların patent bittiğinde ise biyobenzer ilaçlar üretilir. Eczane tarafından hazırlanıp hastaya doğrudan sunulan ilaçlara ise ofisinal ilaçlar denir. Doğru cevap A'dır.

2. Aşağıdakilerden hangisi sentetik veya yarı sentetik ilaçlar sınıfına girer?

- A) Mantar kaynaklı ilaçlar
- B) Biyoteknoloji ürünü ilaçlar
- C) Bitkisel kaynaklı ilaçlar
- D) İnsan Kaynaklı ilaçlar
- E) Mikroorganizma kaynaklı ilaçlar

Çözüm: Sentetik ve yarı sentetik ilaçlar kimyasal sentez yolu veya rekombinant DNA teknolojisi ile elde edilen ilaçlardır. Rekombinant yolu ile elde edilen ilaçlara ise biyoteknoloji ilaçları olarak adlandırılır. Mikroorganizmalar, mantarlar, insan, hayvan ve bitkisel kaynaklı ilaçlar ise doğal kaynaklı ilaçlardır. Doğru cevap B'dir.

3. Etketif doz kavramı hangi seçenekte doğru şekilde tanımlanmıştır?

- A) Belirli bir zaman aralığında alınması gereken doz miktarıdır
- B) Bir defa alınan ilaç miktarıdır
- C) İstenen etkiyi meydana getiren dozdur
- D) İki doz arasında kalan zamandır
- E) İlacın hastalığı tedavi edebilmesi için gereken miktardır

Çözüm: Etketif doz istenilen etkiyi meydana getiren doz iken, hastalığın iyileşmesi için gereken doza terapötik doz denir. Belirli zaman aralığında alınması gereken ilaç miktarına ise dozaj denir. Bir defada alınan ilaç miktarı ise doz olarak tanımlanır. Doğru cevap C'dir.

4. Hangisi sıvı dozaj şekillerindendir?

- A) Kontrollü salınım tablet
- B) Draje tablet
- C) Sublingual tablet
- D) Efervesan tablet
- E) Enterik tablet

Çözüm: Sıvı dozaj şekilleri efervesan tablet ve şurup olarak ikiye ayrılır. Efervesan tabletler içilmeden önce suda eritilerek içildiğinden katı dozaj tableti sayılmaz. Doğru cevap D'dir.

5. Hangisi pulmoner dozaj şeklindeki ilaçlarla ilgilidir?

- A) Damar içine yapılır
- B) Cilt yüzeyine tatbik edilir
- C) Deri altına yapılır
- D) Göz ön odacığına yapılır
- E) Solunum yolu ile alınır

Çözüm: Pulmoner dozaj şeklindeki ilaçlar inhalasyon yoluyla solunum yolunun mukozal yüzeyine (bronş mukozasına ya da daha az oranda alveol membranına) aerosol şeklinde püskürtülerek uygulanır. Damar içine yapılan ilaçlara intravenöz, deri altına yapılan ilaçlara subkütan ve göz ön odacığına yapılan ilaca intrakameral dozaj denir. Doğru cevap A'dır.

6. Pasif difüzyon ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Düşük yoğunluklu ortamdan yüksek yoğunluklu ortama doğrudur
- B) Derişimin yüksek olduğu bölgeden düşük olduğu bölgeye doğrudur
- C) Hızı derişim farkı ile orantılıdır
- D) Yağda çözünen ilaçlar biyolojik membran yoluyla difüzyona uğrar
- E) Suda çözünen ilaçlar hücre zarının geçirgen kanallarından difüzyona uğrar

Çözüm: İlaçların pasif difüzyonu derişim farkından meydana gelir ve derişim farkı ne kadar yüksek ise difüzyon hızı da o kadar yüksektir. Taşınacak ilaç yağda çözünüyor ise membrandan, suda çözünüyor ise hücre kanallarından emilir. Aktif taşıma ise yoğunluk farkına dayalıdır ve düşük yoğunluklu ortamdan yüksek yoğunluklu ortama doğrudur. Doğru cevap A'dır.

7. Aşağıdakilerden hangisi ilaca verilen cevabı etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A) Hastanın yaşı
- B) İlacın doruk konsatrasyonu
- C) İlacın verilmiş zamanı
- D) İlacın plasebo etkisi
- E) Hastanın hastalıkları

Çözüm: İlaça verilen cevap hastanın yaşına, cinsiyetine, uygulama yoluna, diyetine ve ilacın plasebo etkisine bağlıdır. İlacın doruk konsatrasyonu ise bir doz ilaç karşılığında plazmada ulaşılan maksimum ilaç konsatrasyonu olup ilacın dağılımını etkileyen bir faktördür. Doğru cevap B'dir.

8. Aşağıdaki hormonlardan hangisi ilaç sınıflaması bakımından diğerlerinden farklılık göstermektedir?

- A) Böbrek üstü bezi hormonları
- B) Tiroid hormonları
- C) İnsülin hormonu
- D) Paratiroid hormonu
- E) GH: somatotropin

Çözüm: İnsülin hormonu diyabet tedavisinde kullanılan ilaçların hazırlanmasında kullanılır. Tiroid, böbrek üstü bezi hormonu, paratiroid ve büyüme hormu olan GH sistematik hormonal ilaçların geliştirilmesinde kullanılan hormonlardır. Doğru cevap C'dir.

9. Belirli bir hastalık etkenine karşı özgül antikorlar içeren ilaca ne ad verilir?

- A) Antibiyotik
- B) Antiviral
- C) antibakteryel
- D) Antiserum
- E) Antimikotik

Çözüm: Belirli bir hastalık etkenine karşı özgül antikorlar içeren seruma anti serum denir. Antibakteryel ise bakterinin gelişimi engelleyen ilaçlardır. Antiviral virüsler üzerinde etkili iken antimikotikler mantarlar üzerinde etkilidir. Doğru cevap D'dir.

10. Aşağıdaki ilaç kategorilerinden hangisinin gebe kadınlarda kullanılmasında kesinlikle bir sakınca yoktur?

- A) X kategorisi
- B) D kategorisi
- C) C kategorisi
- D) B kategorisi
- E) A kategorisi

Çözüm: İlaçların tetratojenik etkileri A, B, C, D ve X kategorilerinde incelenmektedir. A kategorisi gebelerle yapılan deneylere göre zararlı etkiler rapor edilmiş çalışma yoktur. B kategorisindeki ilaçlarda ise hayvanlar üzerinde deneylerde olumsuz etki rapor edilmemiş olsa da kadınlarla deney yapılmamıştır. C kategorisindeki ilaçlarda kadınlarda ve hayvanlarda deneyler yapılmamıştır. D sınıf ilaçlarda insanda fetüs üzerinde etkisi kanıtlanmıştır. Deney hayvanları ve kadınlarda fetotoksik etkisi kanıtlanmıştır. Bu bakımdan gebe kadınların sadece A kategorisindeki ilaçları kullanmalarında herhangi bir sakınca yoktur. Doğru cevap A'dır.

Ünite 7 – Yaprak Test

1. “İstenen etkiyi meydana getiren doz” aşağıdakilerden hangisine karşılık gelmektedir?

- A) Doz
- B) Dozaj
- C) Günlük doz
- D) Dozaj aralığı
- E) Efektif doz

2. Aşağıdakilerden hangisi sıvı dozaj formudur?

- A) Tablet
- B) Çiğneme tableti
- C) Efervesan tablet
- D) Enterik tablet
- E) Kapsül

3. Aşağıdakilerden hangisi ilacın damar içi uygulamasıdır?

- A) İntratekal
- B) İntravenöz
- C) Subkutan
- D) İntramüsküler
- E) İntraartiküler

4. İlaçların emilimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İlaçların kan dolaşımına geçişidir.
- B) Gastrointestinal sistemde emilim pasif difüzyon yoluyla olabilir.
- C) Gastrointestinal sistemde emilim aktif transport yoluyla olabilir.
- D) İntravenöz yolla verilen ilaçların bir kısmı sistemik dolaşıma geçer.
- E) Yağda çözünen ilaçlar biyolojik membranları kolayca geçer.

5. Aşağıdaki hastalıklardan hangisinde mide-bağırsak yavaşlaması sonucu ilacın emilimi az olur?

- A) Migren b.
- B) Vertigo
- C) Mani
- D) Depresyon
- E) Hipertansiyon

6. “Antihelmintik” teriminin ek-kök ayrımı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) an-ti-helmint-ik
- B) anti-helmin-tik
- C) anti-helmit-ik
- D) an-ti-helmin-tik
- E) anti-helmintik

7. “-loji” son ekinin eklendiği terime verdiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) “içinden”
- B) “...ile ilgili”
- C) “... bilimi”
- D) “- sız, - siz”
- E) “öncü madde”

8. Anafilaktik reaksiyonda rol alan antikor aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IgA
- B) IgE
- C) Albumin
- D) IgD
- E) IgG

9. Teratojenik etkiye sahip ilaç grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) A
- B) B
- C) C
- D) D
- E) X

10. Faktörler hangi reçete türüne yazılır?

- A) Beyaz
- B) Kırmızı
- C) Normal
- D) Yeşil
- E) Turuncu

1-E 2-C 3-B 4-D 5-A 6-C 7-C 8-B 9-E 10-E

Ünite 8 - Sağlık, Hastalık ve Sağlık Hizmetleri Terimleri Çözümlü Test

1. Hangisi biyolojik hastalık etkenleri arasında yer alır?

- A) Kimyasallar
- B) Psikolojik etkenler
- C) Besinler
- D) Fiziksel etkiler
- E) Virüsler

Çözüm: Hastalık etkenleri biyolojik, fiziksel, kimyasal, psikolojik, toplumsal ve besinsel olabilir. metazoonlar, mantarlar, virüsler, protoolar, mikroplar, riketsiyalar, kalamidyalar ve psionlar biyolojik hastalık etkenleridir. Doğru cevap E'dir.

2. Biyolojik hastalık etkenlerinden tenya ve kıl kurdu gibi hastalıkların sebebi olan parazit gurupları hangi ajan gurubunun içerisinde yer alır?

- A) Mantarlar
- B) Bakteriler
- C) Virüsler
- D) Metazoonlar
- E) Klamidyalar

Çözüm: Çok hücreli daha gelişmiş, eşeyli üreyen ve milimetrik boyutlardan tenya gibi metrelerle ölçülebilen büyüklüktekilere kadar geniş bir parazit grubudur. Tenya, şark çıbanı, kıl kurdu gibi hastalıkların etkenleridir. Doğru cevap D'dir.

3. "Afrika kabilelerindeki orak hücreli anemi olanların sıtmaya yakalanmadığı bilinmektedir" Yukarıdaki bilgi hastalık etkenlerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Beslenme
- B) Yaş
- C) Genetik yapı
- D) Toplumsal etkenler
- E) Kimyasal etkenler

Çözüm: Aynı şekilde beslenen bireylerden bazılarında bir hastalığın etkisiz olması beslenmeyle ilgili olmadığını gösterir. Ayrıca kabilede aynı yaşta olanlardan ve aynı toplum içerisinde olanlardan sadece oraklı anemi olanlarda görülmesi bu durumun kişiye özel yani genetik faktörlü olduğunu göstermektedir. Doğru cevap C'dir.

4. Hangisi biyolojik çevre etkenlerindendir?

- A) Gübre
- B) Böcekler
- C) Fabrikalar
- D) Gürültü
- E) Nem

Çözüm: İnsan için biyolojik çevre, kendisini saran ve kendisinden başka diğer biyolojik varlıkların (mikroorganizmalar, böcekler, bitkiler, hayvanlar, vb.) bütünüdür. Fabrikalar, gübre gibi atıklar, gürültü ve nem fiziksel çevresel etkenlerdendir. Doğru cevap B'dir.

5. Hangisi bağışıklık sistemini baskılayan etkenlerden değildir?

- A) Medeni durum
- B) Kronik hastalıklar
- C) Sigara ve alkol kullanımı
- D) İlaç kullanımı
- E) Uyuşturucu kullanımı

Çözüm: Enfeksiyonlara direnç yetersizliğinden dolayı enfeksiyon hastalıkları bebeklik ve yaşlılık dönemlerinde şiddetli seyreder. Ancak immün sistemi baskılayanlar, kronik hastalığı olanlar, alkol, damar içi uyuşturucu ilaç kullananlar, sigara içenler, immün sistemi baskılayan ilaç alanlarda da hastalıkların şiddeti yüksek olup, daha ağır veya öldürücü seyreder. Doğru cevap A'dır.

6. Aşağıda verilen önlemlerden hangisi hastalığa karşı üçüncül koruma müdahalesine örnek olarak verilebilir?

- A) Fabrika bacalarının filtre takma zorunluluğu getirilmesi
- B) Sigara gibi zararlı alışkanlıkların bırakılması
- C) Resmi kurumlarca tarama yapılması
- D) Bacağını kaybeden birisine protez bacak takılması
- E) Periyodik muayene yapılması

Çözüm: Hastalıktan korunma dört aşamada incelenebilir. Temel korumada bütün nüfusa yönelik müdahaleler yapılırken diğer üçünde bireysel müdahaleler yapılır. Birincil müdahalelerde özel nedensel faktörler, ikincil korumada ise erken teşhis hedeflenmektedir. Üçüncül korumada ise hastalıktan sonraki süreçte alınan koruma önlemidir. Doğru cevap D'dir.

7. Aşağıdaki sağlık kuruluşlarından hangisi üçüncü basamak tedavi hizmetleri arasında yer alır?

- A) Verem savaş dispanserleri
- B) Aile sağlığı merkezleri
- C) Ruh sağlığı hastaneleri
- D) Tam teşekküllü devlet hastaneleri
- E) Aile planlama merkezleri

Çözüm: Özel dal hastanelerinde verilen sağlık hizmetleridir. Kansere hastaneleri, sanatoryumlar, ruh sağlığı hastaneleri ve üçüncü basamak hizmeti veren kuruluşlarda verilen sağlık hizmetleri bu gruptadır. Doğru cevap C'dir.

8. Belirli bir zaman diliminde bir hastalığa tutulu olanların sayısına ne ad verilir?

- A) Görece değişim hızı (rate)
- B) Prevalans
- C) Orantı (kısm, proportion)
- D) İnsidans
- E) Oran (kat, ratio)

Çözüm: Prevalans için Türkçe uygun karşılık yaygınlık kelimesidir. Herhangi bir zaman diliminde bir hastalığa tutulu hâlde olanların (eski ve yeni olgular) sayısı prevalans, bu sayının görece büyüklüğü de prevalans hızı diye adlandırılır. Doğru cevap B'dir.

9. Bir şehirde 2016 yılında 2000'i canlı doğum olmak üzere toplam 2200 doğum yapılmıştır. Yeni doğanlardan 100 tanesi ilk 28 günde öldüğüne göre bu şehirdeki yenidoğan ölüm hızını hangi şıkta doğru verilmiştir?

- A) 500
- B) 100
- C) 50
- D) 5
- E) 0.5

Çözüm: Yenidoğan ölüm hızı ilk 28 günde ölümlerin canlı doğum sayısına oranının 1000 ile çarpılması ile hesaplanır. Buna göre $YDÖH = (0-28 \text{ gün içerisinde ölen bebek sayısı} / \text{Toplumdaki o yıl canlı doğum sayısı}) \times 1000$ formülü kullanılır. $YDÖH = (100/2000) \times 1000 = 50$ olarak bulunur. Doğru Cevap C'dir.

Ünite 8 – Yaprak Test

1. Aşağıdakilerden hangisi canlılar dünyasının temel içgüdülerinden biri değildir?

- A) Neslini devam ettirmek
- B) Sağlığını korumak
- C) Hayat standartlarını yükseltmek
- D) Kendisine zarar veren maddeleri tanımak
- E) Neslini sona erdirmek

2. İnsan hayatı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsan yaşantısı hastalık ve sağlık dönemlerinden oluşur.
- B) İnsan hayatı hastalık ve sağlık dönemleri açısından bir bütündür.
- C) İnsan hayatı bir bütündür.
- D) Bireyin ne zaman hasta ne zaman sağlam olduğu belli değildir.
- E) İnsan hayatı sağlık özelliği açısından dönemlere ayrılamaz.

3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Toplumdaki bireyler hasta ve sağlamlardan oluşur.
- B) Sağlık ve hastalık hâli durağandır.
- C) Hastalık kişinin kendisini hasta hissetmesiyle başlar.
- D) Hastalık, yakınması olmayanlarda bulunmaz.
- E) Sağlık ve hastalık hâli durağan değildir.

4. Sağlık dengesini oluşturan etkenler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevre
- B) Kişi
- C) Kişi ve çevresi
- D) Kişi, çevre, etken
- E) Hastalık etkenleri

5. Aşağıdaki etkenlerden hangisi kişiye ilişkin özelliklerden biri değildir?

- A) Kültür
- B) Medeni durum
- C) Etnik grubu
- D) Meslek
- E) Cinsiyet

6. Aşağıdakilerden hangisi ikincil korunma önlemlerinden biridir?

- A) Aşılama
- B) İlaçla koruma
- C) Erken tanı
- D) Rehabilitasyon
- E) Suların arıtılması

7. Aşağıdakilerden hangisi hastalıkların doğal seyrindeki klinik öncesi evreyi tanımlar?

- A) Hastalık belirtilerinin açığa çıktığı evreyi
- B) Hastalık sonrası sakatlıkların ortaya çıktığı evreyi
- C) Hastalıkların erken teşhislerinin yapılabileceği evreyi
- D) Hastalık uyaranları ortaya çıkıncaya kadar geçen evreyi
- E) Hastalıkların tedaviyle iyileştirildikleri evreyi

8. Sağlığın ruhsal boyutu aşağıdaki yeteneklerin hangisi ile ilgili değildir?

- A) Görme ve işitme kapasitesi
- B) Stres ile başa ıkabilme
- C) Rahatlama gücü
- D) atıřmalara çözüm üretebilme
- E) Sorunları zebilme

9. Nüfusunu 1000 olan bir köyde 150 kişide romatoid artrit hastalığı vardır. Buna göre romatoid artrit hastalığının prevalans hızı ne kadardır?

- A) 150
- B) 1000
- C) 10%
- D) 15%
- E) 7%

10. Aşağıdakilerden hangisi belli bir bölgede bir yılda olan canlı doğumların, o bölgenin o yıl nüfusuna bölünüp, bin ile çarpılmasıyla hesaplanan ölçüttür?

- A) Genel doğurganlık hızı
- B) Kaba doğum hızı
- C) l doğum hızı
- D) reme hızı
- E) Doğal artış hızı

1-E 2-A 3-E 4-D 5-A 6-C 7-D 8-A 9-D 10-B

1 Beynin biyoelektrik aktivitesinin incelenmesi amacıyla kullanılan tanı yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Miyelografi
- B. Ventrikülografi
- C. Elektroensefalografi
- D. Elektromiyografi
- E. Anjiyografi

2 Aşağıdakilerden hangisi organum olfactorius'un karşılığıdır?

- A. Görme organı
- B. İşitme organı
- C. Tat organı
- D. Koku organı
- E. Dokunma organı

3 Serebral nöronlarda anormal elektriksel boşalımın neden olduğu hastalık aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Epilepsi
- B. Parkinson
- C. Alzheimer's hastalığı
- D. İnme
- E. Myasthenia gravis

4 Göz küresi kaç tabakadan oluşur?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5
- E. 6

5 Tiroid bezinin büyümesi durumunda ortaya çıkan tabloya ne ad verilir?

- A. Guatr
- B. Miks ödem
- C. Hipertiroidizm
- D. Kretenizm
- E. Akromegali

6 Aşağıdakilerden hangisi halk arasında şeker hastalığı olarak bilinen Diabetes mellitus'un semptomlarından biri **değildir**?

- A. Poliüri
- B. Miyopi
- C. Polidipsi
- D. Polifaji
- E. Kilo kaybı

7 Parasempatik sistemin hakim olduğu bir tabloda hangisi **görülmez**?

- A. Kalp hızı yavaştır.
- B. Gözbebekleri daralmıştır.
- C. Bağırsak hareketleri hızlıdır.
- D. Kandaki şeker seviyesi artmıştır.
- E. Kalp damarları daralmıştır.

8 Beyinde hem işitme, hem de koku merkezlerini bulunduran bölge neresidir?

- A. Occipital lob
- B. Frontal lob
- C. Temporal lob
- D. Cerebellum
- E. Pons

9 Vücut sıcaklığını ayarlayan merkez, aşağıdakilerden hangisindedir?

- A. Hipofiz
- B. Epifiz
- C. Hypothalamus
- D. Epithalamus
- E. Subthalamus

10 Aşağıdaki hormonlardan hangisi hypothalamus tarafından salgılandıktan sonra nörohipofizde depolanmaktadır?

- A. ADH
- B. CRH
- C. TSH
- D. FSH
- E. Prolaktin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	D	A	B	A	B	D	C	C	A

6.ÜNİTE

1- Aşağıdaki bilim dallarından hangisi tümör ile ilgili bilim dalını ifade eder?

- A. Hematoloji
- B. Romatoloji
- C. Endokrinoloji
- D. Onkoloji
- E. Nöroloji

2 Lenf Bezi büyüklüğünü ifade eden terim hangisidir?

- A. Splenomagali
- B. Lenfadenopati
- C. Hepatomagali
- D. Ekimoz
- E. Tümör

3 Analjezik tarifi aşağıdakilerinden hangisini karşılamaktadır?

- A. İltihap giderici
- B. Uyku verici
- C. İshal kesici
- D. Ağrı kesici
- E. Kusma Önleyici

4 "Bunama"yı ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Delirium
- B. Senilite
- C. Displazi
- D. Geriatri
- E. Demans

5 Erken doğan çocuğa ne isim verilir?

- A. Fetüs
- B. Bebek
- C. Prematüre
- D. Abortus
- E. Sürmatüre

6 Aşağıdakilerden hangisi uyuşturucu ilaç anlamındadır?

- A. Analjezik
- B. Hipnotik
- C. Narkotik
- D. Sedatif
- E. Anestezik

7 Tranklizan ilaç tabiri aşağıdakilerden hangisine uyar?

- A. Kaygı giderici
- B. Uyku verici
- C. Depresyonu Önleyici
- D. Kusmayı Önleyici
- E. Hayal Gördürücü

8 Reanimasyon Nedir?

- A. Hastayı uyutma
- B. Hastayı ameliyata hazırlama
- C. Yeniden canlandırma
- D. Hastayı Nakletme
- E. Açık kalp ameliyatında kalbi durdurma

9 Miyorelaksan ifadesi Aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- A. Ağrı kesici
- B. İltihap giderici
- C. İdrar söktürücü
- D. Kas gevşetici
- E. Anestezik etki yapıcı

10 Kanama Eğilimini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Koagulasyon
- B. Eritropoez
- C. Trombopeni
- D. Hemofili
- E. Hemorojik Diyatez

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	B	D	E	C	C	A	C	D	E

7.ÜNİTE

1 “İstenen etkiyi meydana getiren doz” aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Doz
- B. Dozaj
- C. Günlük doz
- D. Dozaj aralığı
- E. Efektif doz

2 Aşağıdakilerden hangisi sıvı dozaj formudur?

- A. Tablet
- B. Çiğneme tableti
- C. Efervesan tablet
- D. Enterik tablet
- E. Kapsül

3 Aşağıdakilerden hangisi ilacın damar içi uygulamasıdır?

- A. İntratekal
- B. İntravenöz
- C. Subkutan
- D. İntramüsküler
- E. İntraartiküler

4 İlaçların emilimi hakkında aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A. İlaçların kan dolaşımına geçişidir.
- B. Gastrointestinal sistemde emilim pasif difüzyon yoluyla olabilir.
- C. Gastrointestinal sistemde emilim aktif transport yoluyla olabilir.
- D. İntravenöz yolla verilen ilaçların bir kısmı sistemik dolaşıma geçer.
- E. Yağda çözünen ilaçlar biyolojik membranları kolayca geçer.

5 Aşağıdaki hastalıklardan hangisinde mide-bağırsak yavaşlaması sonucu ilacın emilimi az olur?

- A. Migren
- B. Vertigo
- C. Mani
- D. Depresyon
- E. Hipertansiyon

6 “Antihemintik” teriminin ek-kök ayrımı hangi şıkta doğru verilmiştir?

- A. an-ti-helmint-ik
- B. anti-helmin-tik
- C. anti-helmit-ik
- D. an-ti-helmin-tik
- E. anti-helmintik

7 “-loji” son eki eklendiği terime hangi anlamı verir?

- A. “içinden”
- B. “...ile ilgili”
- C. “... bilimi”
- D. “- sız, - siz”
- E. “öncü madde”

8 Anafaktik reaksiyonda hangi antikor rol alır?

- A. IgA
- B. IgE
- C. Albumin
- D. IgD
- E. IgG

9 Teratojenik etkiye sahip ilaç grubu hangisidir?

- A. A
- B. B
- C. C
- D. D
- E. X

10 Faktörler hangi reçete türüne yazılır?

- A. Beyaz
- B. Kırmızı
- C. Normal
- D. Yeşil
- E. Turuncu

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E	C	B	D	A	C	C	B	E	E

8.ÜNİTE

1 Aşağıdakilerden hangisi canlılar dünyasının temel iş güdülerinden **değildir**?

- A. Neslini devam ettirmek
- B. Sağlığını korumak
- C. Hayat standartlarını yükseltmek
- D. Kendisine zarar veren maddeleri tanımak
- E. Neslini sona erdirmek

2 İnsan yaşamı için aşağıda söylenen cümlelerin hangisi **yanlıştır**?

- A. İnsan yaşantısı hastalık ve sağlık dönemlerinden oluşur.
- B. İnsan yaşamı hastalık ve sağlık dönemleri açısından bir bütündür.
- C. İnsan yaşamı bir bütündür.
- D. Bireyin ne zaman hasta, ne zaman sağlam olduğu belli değildir.
- E. İnsan yaşamı sağlık özelliği açısından dönemlere ayrılmaz

3 Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A. Toplumdaki bireyler hasta ve sağlamlardan oluşur.
- B. Sağlık ve hastalık hali durağandır.
- C. Hastalık kişinin kendisini hasta hissetmesiyle başlar.
- D. Hastalık, yakınması olmayanlarda bulunmaz.
- E. Sağlık ve hastalık hali durağan **değildir**?

4 Sağlık dengesini oluşturan etkenler aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A. Çevre
- B. Kişi
- C. Kişi ve çevresi
- D. Kişi, çevre, etken
- E. Hastalık etkenleri

5 Aşağıdaki etkenlerden hangisi kişiye ilişkin bir özellik **değildir**?

- A. Kültür
- B. Medeni durum
- C. Etnik grubu
- D. Meslek
- E. Cinsiyet

6 Aşağıdakilerden hangisi ikincil korunma önlemlerindendir?

- A. Aşılama
- B. İlaçla koruma
- C. Erken tanı
- D. Rehabilitasyon
- E. Suların arıtılması

7 Aşağıdakilerden hangisi hastalıkların doğal seyrindeki klinik öncesi evreyi tanımlar?

- A. Hastalık belirtilerinin açığa çıktığı evreyi
- B. Hastalık sonrası sakatlıkların ortaya çıktığı evreyi
- C. Hastalıkların erken teşhislerinin yapılabileceği evreyi
- D. Hastalık uyaranları ortaya çıkıncaya kadar geçen evreyi
- E. Hastalıkların tedaviyle iyileştirildikleri evreyi

8 Sağlığın ruhsal boyutu hangi yetenek ile ilgili **değildir**?

- A. Görme ve işitme kapasitesi
- B. Stres ile başa çıkabilme
- C. Rahatlama gücü
- D. Çatışmalara çözüm üretebilme
- E. Sorunları çözebilme

9 Nüfusu 1000 olan bir köyde 150 kişide romatoit artrit hastalığı vardır. Romatoit artrit hastalığının prevalans hızı ne kadardır?

- A. 150
- B. 1000
- C. %10
- D. %15
- E. %7

10 Aşağıdakilerden hangisi belli bir bölgede bir yılda olan canlı doğumların, o bölgenin o yıl nüfusuna bölünüp, bin ile çarpılmasıyla hesaplanan ölçüttür?

- A. Genel doğurganlık hızı
- B. Kaba doğum hızı
- C. Ölü doğum hızı
- D. Üreme hızı
- E. Doğal artış hızı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E	A	E	D	A	C	D	A	D	B